

*Dzień Otwartych Drzwi
Grabanów 14 września 2003
Zapraszamy*

Drodzy Czytelnicy!

Oddajemy w Wasze ręce kolejny numer naszego czasopisma w momencie gorących przygotowań do Dnia Otwartych Drzwi - imprezy cieszącej się z roku na rok coraz większym zainteresowaniem ze strony rolników i firm pracujących na rzecz rolnictwa. Cieszy nas ten fakt i mobilizuje do jeszcze większych starań, aby z tej szczególnej oferty rolnicy odnieśli jak największą korzyść. Mam nadzieję, że Dzień Otwartych Drzwi, który jest okazją do wymiany doświadczeń, spotkań, uzyskania informacji nie zawiedzie państwa oczekiwania. Zapraszam serdecznie w imieniu własnym i wszystkich pracowników do Grabanowa w niedzielę 14 września.

Nie zapominamy o bieżących sprawach i wydarzeniach ostatniego czasu. Nie mogło zabraknąć miejsca na łamach naszego czasopisma dla relacji z Pokazu i Aukcji Koni Czystej Krwi Arabskiej w Janowie Podlaskim. O końskich pięknościach, znanych na całym świecie piszemy na s. 19.

Swoją imprezę mieli również niedawno pszczelarze. Obchodzone po raz drugi Białkopodlaskie Święto Miodu przyciągnęło wielu wystawców, oferujących duży asortyment sprzętu pszczelarskiego, produkty pszczele i przetwory miodowe. Współorganizatorem święta był m. in. nasz Oddział, a dorobek pracy pszczelarskiej

prezentowali specjaliści ds. pszczelarstwa, wśród których był autor tekstu ze s. 20.

Nieuchronnie zbliżająca się jesień to również okres zbiorów, podsumowań ale też i planowania. Sadownicy zapewne chętnie zapoznają się z artykułem na s. 8 traktującym o właściwym przechowywaniu owoców.

Uprawa ziemniaka w naszym regionie zajmuje znaczące miejsce. W związku z tym zachęcam czytelników do śledzenia nowoczesnych technologii w ich uprawie.

Nie zapominamy również o produkcji zwierzęcej. Tym razem zwracamy szczególną uwagę na właściwe sporządzenie pasz w żywieniu zwierząt. Prawidłowe przygotowanie rodzin pszczelich do zimowli decyduje o ich kondycji w okresie wiosennym - przypomina autor artykułu ze strony 12.

Pragniemy również pomóc rolnikom przy podejmowaniu trudnych decyzji ekonomicznych. Po wskazówki w tym zakresie odsyłamy na s. 16 i 18. Czas jesieni to również prace w ogrodach i sporządzanie przetworów domowych. Informacje w tym zakresie znajdziemy na s. 21 i 22.

Życzę miłej lektury.

Arkadiusz Szymoniuk

W numerze

Kierunki rozwoju nowoczesnej technologii uprawy ziemniaków.....	3
Dobre przedsięwzięcie nawożenie zbóż - dobre plony.....	7
Choroby przechowalnicze.....	8
Jak uniknąć błędów.....	10
Producencie mleka pamiętaj	10
Choroby racic u krów.....	11
Porady pszczelarskie.....	12
Przedstawiam gospodarstwo.....	13
AGROLIGA 2003.....	14
Zarządzanie gospodarstwem rolnym.....	16
SAPARD dla producentów mleka.....	18
Unia Europejska nowe wyzwania dla producentów warzyw...	18
Gala koni arabskich.....	19
II Białkopodlaskie Święto Miodu.....	20
Porady w ogrodzie ozdobnym - wrzesień.....	21
Robimy przetwory.....	22

WYDAWCA:

Wojewódzki Ośrodek
Doradztwa Rolniczego
w Lublinie z siedzibą
w Końskowoli
Oddział w Grabanowie

DYDEKTOR WODR
mgr inż. Andrzej Ryl

ZASTĘPCA DYREKTORA
ds. Oddziału w Grabanowie
inż. Arkadiusz Szymoniuk

ADRES REDAKCJI:

WODR Oddział Grabanów
21-500 Biała Podlaska
tel.: (0 83) 343 37 92
fax: (0 83) 343 81 98
e-mail: gazeta@cyber.pl

Redaktor Naczelny:
Marek Lewandowski

DRUK: Gospodarstwo
Pomocnicze WODR
Poligrafia w Grabanowie

NAKLAD: 1100 egz.

Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego Oddział w Grabanowie

zaprasza 14 września 2003 r. na „Dzień Otwartych Drzwi”
do siedziby Oddziału. Początek godz. 10:00

W programie:

- Otwarcie, powitanie gości
- Wystąpienia zaproszonych gości
- Podsumowanie konkursów: „Agroligi 2003” i „Ligi Producentów Mleka”.
- Wykład na temat: „Organizacja sprzedaży produktów rolnych w kontekście integracji z U E” - mgr inż. Sławomir Pietrzak.
- Pokazy i prezentacje firm produkcyjno - usługowych działających na rzecz rolnictwa
- Doradztwo w zakresie kredytów bankowych, postępu biologicznego, ubezpieczeń społecznych rolników, programu SAPARD
- Doradztwo: technologiczne, ekonomiczne, z zakresu marketingu, przedsiębiorczości i aktywizacji ludności obszarów wiejskich
- Informacje o wspólnej polityce rolnej w Unii Europejskiej
- Porady pszczelarskie, sprzedaż miodu i wyrobów z wosku
- Występy artystyczne

☆☆ Serdecznie zapraszamy ☆☆

Kierunki rozwoju nowoczesnej technologii uprawy ziemniaka

Zmniejszający się wyraźnie w ostatnich latach areal uprawy ziemniaka w Polsce spowodowany jest przede wszystkim zmieniającymi się potrzebami i kierunkami użytkowania ziemniaków. Ze względu na wysokie koszty produkcji oraz duże nakłady robocizny i energii zmniejsza się udział ziemniaków przeznaczanych na paszę dla zwierząt a wzrasta natomiast powierzchnia uprawy ziemniaków przeznaczonych do przetwórstwa spożywczego. Najważniejszym celem produkcji jest obecnie jakość zbieranych bulw oraz obniżenie nakładów pracy i kosztów przy uzyskaniu optymalnego plonu w każdym kierunku użytkowania ziemniaków.

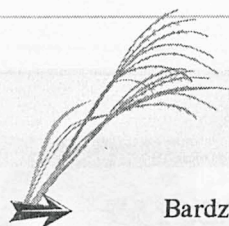
W celu obniżenia kosztów produkcji w nowych technologiach towarowej uprawy ziemniaka stosuje się wiele uproszczeń technologicznych polegających między innymi na zmniejszeniu liczby zabiegów uprawowych, które wykonuje się maszynami wieloczynnościowymi eliminując bardzo energochłonną orkę, która pochłania 30-40% kosztów uprawy roli. Doświadczenia polowe wykazały, że wyeliminowanie orki i zmniejszenie ilości uprawek ogranicza ugniatanie gleby i podglebia, poprawia jej strukturę i stosunki wodno-powietrzne i przy właściwej agrotechnice nie ma większego wpływu na plon ziemniaków i jego jakość. Orka zastępowana jest w

coraz większym stopniu głębszym uprawianiem wykonywanym co kilka lat, które spulchnia podorną warstwę gleby bez jej wydobywania na powierzchnię coraz bardziej zagęszczoną w wyniku stosowania cięższych ciągników i nowoczesnych maszyn. Zabieg ten sprzyja głębszemu ukorzenianiu się roślin, umożliwia większe wykorzystanie składników mineralnych wypłukiwanych z wierzchniej warstwy gleby i poprawia stosunki wodne gleby, a przede wszystkim zwiększa magazynowanie wody w glebie i korzystnie wpływa na plon ziemniaków w rejonach o małej ilości opadów w okresie wegetacji.

Ciąg dalszy na s. 4

Produkcja roślinna

Bardzo ważnym elementem nowoczesnej produkcji ziemniaka jest precyzyjne nawożenie rzędowe w formie stałej lub płynnej uwzględniające potrzeby roślin i zasobność gleby oraz kierunki użytkowania pozwalające na zmniejszenie dawki nawożenia a jednocześnie zwiększenie wykorzystania składników. Wprowadza się nowe asortymenty kompleksowych nawozów wieloskładnikowych, w których uwalnianie składników mineralnych do roztworu glebowego, a tym samym pobieranie ich przez roślinę zsynchronizowane jest z potrzebami ziemniaka w różnym okresie wegetacji. Większe wykorzystanie składników mineralnych w tych nawozach zmniejsza koszty nawożenia oraz ogranicza stopień zanieczyszczenia środowiska naturalnego.

W krajach o nowoczesnym rolnictwie na dużych powierzchniach uprawy ziemniaków stosuje się system podstawowego nawożenia w oparciu o aktualne mapki zasobności gleb i potrzeby nawozowe ziemniaka wykorzystując do tego Globalny System Lokalizacji (GPS). Na podstawie opracowanego programu sterowanego przez satelitę i komputer pokładowy umieszczony w kabinie ciągnika przekazywany jest przetworzony sygnał do urządzeń elektronicznych dozujących w rozsiewaczach pracujących na polu, który wysiewa odpowiednio ustalone dawki nawozów.

Jednak w niekorzystnych warunkach przyrodniczych przy ograniczonej dostępności składników mineralnych z gleby i zbyt kwaśnym odczynie, aby nie dopuścić do niżki plonów zachodzi konieczność dolistnego nawożenia plantacji wodnym roztworem mocznika lub nawozów mikroelementowych. Doświadczenia polowe wykazały, że na glebach średnio związłych można uzyskać w wyniku dolistnego nawożenia wyżkę plonu handlowego ziemniaków o 15,0-20%, lepszą jakość bulw przy znacznej redukcji zawartości szkodliwych azotanów. Do dolistnego nawożenia ziemniaków szczególnie przydatne są takie nawozy mikroelementowe jak: Agrosol K, Insol ZBR, Plonvit K, Mikrosol Zm, Basfoliar 36, ADOB Mn, Wuxal Kombi i Seniphos. Niektóre z wymienionych nawozów wspomagają zwalczanie zarazy ziemniaka.

W dążeniu do wzrostu plonu handlowego i podnoszenia jakości bulw oraz ograniczenia kosztów produkcji nowe techniki sadzenia zmiernają w kierunku:

- zwiększenia szerokości międzyrzędzi z 75 cm do 90 cm,
- stosowania ścieżek technologicznych do przejazdu ciągników przy pracach pielęgnacyjnych i ochrony plantacji przed chwastami, szkodnikami i chorobami i przygotowaniu do zbioru,
- na glebach zakamienionych i skłonnych do zbrzylenia wprowadza się technologię uprawy roli polegającą na usunięciu brył i kamieni z warstwy ornej wyorywaczem kamieni i odsiewaczem brył i kamieni podczas przygotowania gleby do sadzenia. Na tak przygotowanej glebie sadi się ziemniaki sadzarkami tradycyjnymi zagonowymi,
- upowszechnianie się sadzenia z jednoczesnym rzędowym nawożeniem nawozami stałymi i płynnymi oraz pianowym lub ciekłym zaprawianiem sadzaniaków i wysiewem granulatów nowej generacji.

Doświadczenia wykazały, że zwiększenie szerokości międzyrzędzi do 75 cm a nawet do 90 cm przy większym zagęszczeniu roślin w rzędzie przy prawidłowej agrotechnice powoduje wzrost plonu ziemniaków jadalnych i poprawę jakości bulw oraz obniża wyraźnie nakłady pracy i koszty produkcji.

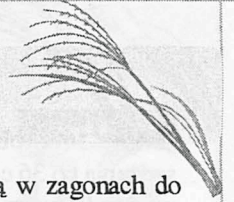
W nowoczesnych sadzarkach taśmowo-czerpakowych lub taśmowo-palcowych wykorzystuje się hydrauliczne napędy zespołów wysadzających, bezstopniową regulację gęstości sadzenia w zakresie od 15 do 60 cm w rzędzie oraz elektroniczną kontrolę dokładności sadzenia i sterowania pracą maszyny.

W krajach Unii Europejskiej stosuje się mechaniczno-chemiczną pielęgnację ziemniaków z zastosowaniem herbicydów w okresie tuż przed wschodami ziemniaków lub po wschodach. Do zabiegów mechanicznych w bardzo szerokim stopniu stosuje się nową generację obsypników wyposażonych w urządzenia do formowania redlin, których zadaniem jest spulchnienie i kruszenie gleby zwalczanie chwastów oraz utworzenie właściwego kształtu redlin. Badania wykazały, że zastosowanie tych maszyn do pielęgnacji ziemniaków korzystnie wpływa na plon i zmniejszenie udziału bulw zazielenionych i porażonych zarzą ziemniaka. Na gleby związane i niezakamienione zalecane są obsypniki aktywne z zespołami frezarek lub gębogryzarek pracujących w międzyrzędziach.

W programach ochrony ziemniaków w celu zmniejszenia dawki pestycydów, głównie przeciw zarazie ziemniaka dokonuje się jej zwalczanie w oparciu o precyzyjne monitorowanie zagrożenia na podstawie pomiarów wilgotności i temperatury powietrza w łanie oraz siły wiatru przy uwzględnieniu odporności odmian. W rejonach, gdzie wdrożono te programy można było ograniczyć ilość zabiegów na zarazę ziemniaka z 10 do 5-6 w okresie wegetacji bez obniżenia plonu i pogorszenia jakości bulw.

W technice oprysku upowszechniane są opryskiwacze z pomocniczym strumieniem powietrza, gdzie w wyniku lepszego rozdrobnienia kropli i odchylenia łanu ciecz robocza łatwiej dociera do dolnych części roślin i spodniej strony liści. Zastosowanie tych opryskiwaczy pozwala

Zbiór ziemniaków kopaczka elewatorową

dokonywać zabiegów w wyższej temperaturze, przy mniejszej wilgotności powietrza i silniejszym wietrze dochodzącym do 8m/sek. W nowoczesnych opryskiwaczach o dużej wydajności wyposażonych w dodatkowe zbiorniki do rozładniwania pestycydów oraz na czystą wodę stosuje się komputerowe systemy sterowania dozowaniem cieczy roboczej, ustawieniem ciśnienia, włączaniem i wyłączaniem sekcji roboczej, regulacją natężenia wypływu cieczy przez rozpylacze itp.

W celu uzyskania wysokiego plonu dobrej jakości na plantacjach produkcyjnych do przetwórstwa w przypadku braku opadów stosuje się nawadnianie deszczownicami przewoźnymi rurowymi, szpulowymi lub metodą kropelkową.

Do przygotowania plantacji do zbioru stosuje się 2 i 4 rzędowe rozdrabniacze bijakowe o różnym profilu i długości bijaków których konstrukcje umożliwiają zawieszenie ich na przednim lub tylnym układzie zawieszenia ciągnika. Na wielu dużych plantacjach stosuje urządzenia do wrywania uprzednio zdesykowanych łęcin montowane z przodu ciągnika lub samobieżnego kombajnu 4-rzędowego i usuwania ich z plantacji. W produkcji ekologicznej wprowadza się metodę podcinania redlin poniżej zalegania bulw na 2-3 tygodnie przed zbiorem, aby przyspieszyć ich dojrzewanie i ograniczyć uszkodzenia mechaniczne podczas zbioru. Podcinacz redlin posiadający pod rolką kopiącą wyprofilowany nóż, na krótki czas podnosi do góry redlinę wraz z bulwami w wyniku czego następuje przerwanie systemu korzeniowego roślin i rozluźniona gleba powoduje szybkie

wyschnięcie roślin, przyspieszenie kruszenia stolonów i dojrzewania bulw. Dla odmian średnio późnych i późnych metoda ta daje bardzo dobre efekty w połączeniu z mechanicznym rozdrabnianiem łęcin i jest tańsza od powszechnie stosowanej na Zachodzie metody chemiczno-mechanicznej.

W celu zwiększenia współczynnika rozmnażania w produkcji nasiennej oraz przy uprawie ziemniaków do przetwórstwa na glebach zakamienionych i skłonnych do zbrylania wprowadza się zagonową technologię uprawy. Wiosną specjalnym pługiem wyoruje się zagon o szerokości 150-180 cm na głębokość 40-70 cm, następnie specjalnym odsiewaczem przenośnikowym z wydłużonym przenośnikiem bocznym podkopuje się glebę na tych zagonach na głębokość 25-30 cm, który odsiewa bryły i kamienie o średnicy powyżej 3 cm (krusząc jednocześnie grudy brył) i przenosi je do uprzednio wykopanych głębokich bruzd przez wyorywacz zagonów. Na tak przygotowanej glebie pozbawionej brył i kamieni dokonuje się sadzenia ziemniaków sadzarkami tradycyjnymi lub zagonowymi dwu, trzy a nawet cztero rzędownymi.

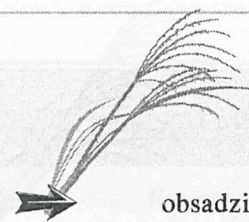
Pielęgnację mechaniczną w zagonach do wschodów ziemniaka dokonuje się nieco zmodyfikowanymi obsypnikami do formowania zagonów i następnie wykonuje się oprysk herbicydem. Zbiór plantacji dokonuje się w sposób bezpośredni kopaczkami ładującymi lub kombajnami dostosowanymi do szerokości zagonów wyposażonymi w jednolity lemiesz podcinający całą szerokość zagonu na głębokość zalegania bulw.

Przeprowadzone doświadczenia porównawcze w kraju na glebach średnio związłych niezakamienionych lub o niewielkiej ilości kamieni potwierdziły, że zagonową uprawę można prowadzić także bez uprzedniego wyorywania zagonów i odsiewania gleby specjalnym odsiewaczem. Sadzić można sadzarkę zagonową krajowej produkcji na dobrze przygotowanej glebie agregatem uprawowym lub aktywnymi maszynami do uprawy roli. W okresie wegetacji nie stwierdzono różnicy pomiędzy uprawą zagonową i redlinową w tempie wzrostu i rozwoju roślin, zachwaszczeniu plantacji, zbitości i wilgotności gleby.

Z doświadczeń tych wynika, że w uprawie zagonowej można uzyskać przeciętnie wyższe plony sadzeniaków o 22,9%, a w latach o korzystnych warunkach wegetacji - 32,0% przy współczynniku rozmnażania 20-25; czyli z 1 ha plantacji nasiennej uprawianej w zagonach można uzyskać masę sadzeniaków niezbędną na obsadzenie do 25 ha plantacji produkcyjnych ziemniaków towarowych (jadalnych lub do przetwórstwa). W badaniach tych przy mniejszej

Ciąg dalszy na s. 6 ➔

Produkcja roślinna

obsadzie roślin (gęstość sadzenia co 36 cm) uzyskano wzrost plonu handlowego o średnicy bulw > 40 mm o 12,1%. W doświadczeniach tych nie stwierdzono pogorszenia zdrowotności plantacji oraz jakości bulw w porównaniu do tradycyjnej uprawy redlinowej. Uprawa zagonowa powinna mieć szczególne znaczenie przy uprawie ziemniaków na sadzeniaki, aby można było przyspieszyć rozmnażanie materiałów kwalifikowanych.

W zagonowej technologii uprawy ziemniaków na glebach niezakamienionych lub o małej ilości kamieni nie ma potrzeby stosowania drogich zagranicznych zestawów maszyn do uprawy roli, a na normalnie przygotowanej glebie można sadzić sadzarką zagonową produkowaną przez Remprodex Człuchów, stosując do pielęgnacji także obsypnik tego samego producenta, który jest tańszy od maszyny do pielęgnacji w redlinach. Chemiczną ochronę przed chwastami, szkodnikami i chorobami można wykonywać standardowymi opryskiwaczami, a zbioru dokonać 2-rzędową kopaczką przenośnikową lub kopaczką ładującą, którą może na zamówienie wykonać Remprodex Człuchów lub firma Krukowiak. Maszyny do zbioru ziemniaków w zagonach będą tańsze niż najbardziej uproszczone wersje kombajnów ziemniaczanych.

Obecnie w Polsce uprawia się ok. 800 tys. ha ziemniaków w tym od wielu lat tylko ok. 8 tys. ha plantacji nasiennych i osiąga się przeciętny plon ok. 20 t/ha, a z plantacji nasiennych ok. 12-15 t/ha sadzeniaków co gwarantuje wymianę

sadzeniaków co 20-30 lat. Przy zwiększeniu powierzchni upraw nasiennych do 15-20 tys. ha i zachowaniu optymalnej agrotechniki w technologii zagonowej można uzyskać plony sadzeniaków na poziomie 35-40 t/ha i wysoki współczynnik rozmnażania. Wówczas masa wyprodukowanych materiałów kwalifikowanych pozwoli na dokonywanie wymiany sadzeniaków co 2-3 lat dla rolników produkujących ziemniaki na rynek. Sadzenie zdrowym sadzeniakiem wpłynie wyraźnie na wzrost plonów ziemniaka w każdym kierunku użytkowania.

Do bezpośredniego zbioru ziemniaków szczególnie na dużych plantacjach w coraz większym stopniu stosuje się 2 i 4 rzędowe kopaczki ładujące lub kombajny wyposażone w urządzenia elektroniczne lub komputer do automatycznego sterowania wieloma zespołami roboczymi łącznie z rejestracją w sposób ciągły plonu ziemniaków. Dwurzędowe kopaczki ładujące firm: Grimme, Amac, AVR Prestige lub Kverneland na glebach dobrze odsiewalnych mogą uzyskać wydajność do 1 ha/h przy minimalnych uszkodzeniach mechanicznych bulw. Na szczególne wyróżnienie należy wymienić kopaczkę Kverneland UN 2200 posiadającą powlekany gumą przenośnik odsiewający, górkę palcową i ogumione gładkie i spiralne wałki czyszczące, taśmowy oddzielacz porostu, regulowany przenośnik ładujący oraz specjalny kosz nasypowy umożliwiający dokładne rozmieszczenie ziemniaków na przyczepie. Kopaczka może pracować w systemie ciągłym nawet gdy brakuje na polu środków transportu. Dzięki odpowiedniej konstrukcji i hydraulice, można

odwrócić przenośnik ładujący do precyzyjnego bocznego składowania ziemniaków w bruzdę następnym redlin w wyniku czego następuje ich osuszenie i ogrzanie dzięki temu są odporniejsze na uszkodzenia mechaniczne. Wykopane ziemniaki pozostające na polu są zbierane wówczas, gdy na polu będzie dostateczna ilość środków transportowych. Do bocznego składowania ziemniaków maszyna posiada lemiesz wyrównujący bruzdę, zgarniacz wyładowujący i kosz zasypowy do dokładnego rozmieszczenia ziemniaków w bruzdzie.

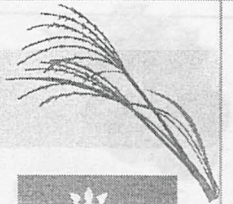
Samobieżne 4 rzędowe kombajny typu: Reiner, AVR Prestige, Grimme, Amac czy Riecam wyposażone w separator brył i kamieni posiadają duże zasobniki o pojemności do 12 ton i uzyskują wydajność około 1 ha/h.

Na coraz większą skalę, szczególnie przy produkcji ziemniaków nasiennych lub do przetwórstwa stosuje się w Unii Europejskiej zbiór dwufazowy, polegający na kopaniu ziemniaków kopaczką rzędującą, która jednocześnie oczyszcza z łęcin pas pola na którym pozostawione są w wałach ziemniaki. Następnie po 3-4 godzinach, gdy ziemniaki ogrzeją się i obeschną na powierzchni pola, zbierane są specjalnymi kombajnami o szczotkowym, wałkowym lub łopatkowym zespole podbierającym i krótszych przenośnikach odsiewających. Kombajny przy zbiorze dwufazowym na polach o małej ilości brył i kamieni mogą pracować z prędkością do 12 km/h i uzyskiwać wydajność 0,8 - 1,0 ha/h. Dwufazowa metoda zbioru ziemniaków w oparciu o maszyny zachodnie stosowana jest już w kraju przez firmy nasienne i hodowlane oraz dzierżawców kooperujących z zakładami przetwórstwa ziemniaczanego. Metodą dwufazową można zbierać ziemniaki uprawiane w technologii zagonowej. Badania wykazały, że przy dwufazowym zbiorze ziemniaków uzyskuje wyraźne ograniczenie ilości bulw uszkodzonych przy zmniejszeniu prawie o połowę pracochłonności.

Tabela 1 Wzrost plonów ziemniaka przy zagonowej technologii uprawy w porównaniu do technologii redlinowej. Wyniki z lat 2000-2002

Gęstość sadzenia cm	Wzrost plonu w stosunku do technologii redlinowej:					
	ogólnego		handlowego > 40 mm		sadzeniaków 30-60 mm	
	t/ha	%	t/ha	%	t/ha	%
21	2,7	5,4	-2,7	-6,2	7,9	20,6
27	3,9	7,9	0,3	0,7	10,0	26,2
32	4,3	8,6	2,9	6,9	9,5	27,1
36	6,7	13,6	5,1	12,1	6,5	17,6
Średnio	4,6	9,4	1,4	3,3	8,5	22,9

Dr inż. Kazimierz Jabłoński
Zakład Nasiennictwa i Ochrony
Ziemniaka w Boninie

Dobre przedsiewne nawożenie zbóż - dobre plony

Na plonowanie zbóż wpływa prawidłowa agrotechnika, uwzględniająca zmianowanie roślin, ochronę chemiczną, a przede wszystkim zabiegi ograniczające straty wody i prawidłowe nawożenie. W naszym klimacie, co podkreślać należy do znudzenia, konieczne jest wykorzystanie zapasów wody z opadów jesienno-zimowych. Najlepiej te zapasy wody można wykorzystać poprzez zwiększanie arealu upraw zbóż ozimych. Wtedy też nawożenie mineralne daje lepsze efekty.

Bardzo ważnym czynnikiem jest przedsiewne nawożenie, tym bardziej, że stosując niższe dawki nawozów mineralnych - ubożeją nam gleby. Wiadomo również, że jeżeli zabraknie chociaż jednego z niezbędnych składników pokarmowych, rośliny reagują prosto - spada tempo wzrostu, rośliny są źle przygotowane do przezimowania, wiosną wolniej rozwijają się, i tracimy plon. Dlatego stosując mniej nawozów, stosujmy dobre nawozy i w optymalnych terminach. Dla zbóż ozimych jest to okres przedsiewny, najlepiej pod orkę siewną, by dobrze wymieszać je z wierzchnią warstwą gleby.

Zboża, z plonem 1 t ziarna i odpowiednią ilością słomy pobierają: 11-12 kg fosforu (P₂O₅), 19-22 kg potasu (K₂O), 5-7 kg wapnia (CaO), 4-5 kg magnezu (MgO), 3-4 kg siarki (S) i azotu (N) od 22 kg - żyto do 30 kg - pszenica. Jedynie owies pobiera więcej fosforu - 13 kg, a głównie potasu - 32 kg. Poza tym zboża są dość wrażliwe na niedobór miedzi, a na glebach świeżo wapnowanych także manganu.

Jeżeli gleba jest bardzo kwaśna, zaleca się stosować wapno węglanowe lub tlenkowe na ścierną, następnie wymieszać kultywátorem, albo wykonać podorywkę i natychmiast zabronować. W przypadku bardzo niskiej zasobności gleby w magnez zaleca się stosować wapno magnezowe, nawet niewielkie ilości - 300-600 kg/ha dolomitu.

Pod zboża, przewidując plon ziarna 4 tony z hektara, na gleby średnio zasobne zaleca się stosować POLIFOSKĘ

4 w ilości 400 kg/ha lub POLIFOSKĘ 6 (240 kg/ha), POLIFOSKĘ 8 (200 kg/ha), POLIFOSKĘ M (300 kg/ha), POLIFOSKĘ PK 21 (220 kg/ha), POLIMAG 405 (480 kg/ha) lub 100 kg POLIDAPU i 100 kg/ha soli potasowej. Na glebach o niskiej zasobności dawki te powinny być o około 50% wyższe, natomiast na glebach zasobnych można stosować połowę tych dawek. Na glebach lżejszych oraz na glebach, na których nie stosowano dawno obornika najlepiej stosować POLIFOSKĘ 4 lub POLIMAG 405, a na glebach cięższych, tam gdzie przyoruje się słomę lub częściej stosuje obornik zaleca się stosować POLIFOSKĘ 6, POLIFOSKĘ 8 lub POLIFOSKĘ M. W dawkach tych znajduje się azot potrzebny roślinom w pierwszych - jesiennych fazach rozwoju. Jeżeli przyorano duże ilości resztek poźniwnych lub słomę, wówczas przed jej przyoraniem konieczne jest zastosowanie 6-8 kg N na każdą tonę słomy, czyli około 80-100 kg/ha mocznika.

Wielkim błędem jest stosowanie nawozów wieloskładnikowych wczesną wiosną. Jeżeli ze względów organizacyjnych lub finansowych nie zastosowano całej dawki przedsiewnie, można do 50% dawki stosować pogłównie, jak najwcześniej wiosną, czyli na początku marca, ale tylko nawozów bardzo dobrze przyswajalnych. Dotyczy to gleb co najmniej średnio zasobnych. Na glebach o niskiej zasobności konieczne cała dawka fosforu i potasu winna być stosowana przedsiewnie. Podział dawki nawozów wieloskładnikowych lub co gorsze, stosowanie ich tylko wiosną daje bardzo pozorną możliwość opóźnienia nakładów na część nawożenia.

Ważny jest też wybór nawozu. Zboża, poza owsem słabo pobierają fosfor trudno przyswajalny - rozpuszczalny w "kwasach mineralnych" i dlatego stosowanie pozornie tańszych nawozów, coraz powszechniej oferowanych w trudnych ekonomicznych warunkach produkcji rolniczej, jest znacznie mniej efektywne od nawozów o wysokiej przyswajalności. W Europie stosuje się nawozy zawierające ponad 90% rozpuszczalnego w "obojętnym

cytrynianie amonu i wodzie" fosforu, bo działają efektywnie na wszystkie rośliny, praktycznie w każdych warunkach. Jak się dowiedzieć o wartości nawozu? Opis rozpuszczalności składników pokarmowych powinien znajdować się na każdym opakowaniu nawozu i te informacje ułatwiają decyzję zakupu.

Nawozy z Polic, czyli POLIFOSKI i POLIMAGI swą jakością i ceną za kilogram czystego, przyswajalnego składnika gwarantują najwyższą efektywność plonowania i opłacalność. Jakość tą potwierdzają certyfikaty na znak "B", znak jakości "Q" oraz znak ekologiczny "EKO". Ostatnio seria nawozów wieloskładnikowych POLIFOSKI uzyskało godło promocyjne "TERAZ POLSKA", godło po raz pierwszy przyznane nawozom mineralnym, a przyznawane jest ono tylko nielicznym produktom, o najwyższej jakości.

Kupując nawozy z Polic w okresie do 30. kwietnia 2004 roku za łączną kwotę minimum 2 tysiące złotych, rolnik może bezpłatnie ubezpieczyć uprawy (zboża, oleiste, okopowe, strączkowe i motylkowe uprawiane na nasiona) do wysokości nakładów poniesionych na zakup nawozów. Należy przy zakupie naszych nawozów złożyć w punkcie ich sprzedaży wniosek o przystąpieniu do bezpłatnego programu ubezpieczenia. Szczegółowych informacji o ubezpieczeniu upraw w ramach akcji "BEZPIECZNE PLONY" można uzyskać w naszych punktach sprzedaży.

W tych punktach można się także zapoznać ze szczegółowymi zaleceniami dotyczącymi stosowania nawozów. Dodatkowe informacje, o możliwościach stosowania nie tylko tych nawozów, można także uzyskać korzystając z bezpłatnej infolinii nawozowej 0 800 190 909.

Adam Grześkowiak,
Wiesław Jakubowski

Zakłady Chemiczne "POLICE" SA

Produkcja roślinna

Choroby przechowalnicze

Stanisław Myć

W związku z tym, że konsumenci chcą kupować owoce coraz lepszej jakości producenci muszą się do tych wymogów dostosować. Odpowiednie przechowywanie jest jednym z warunków uzyskania dobrej jakości.

Jabłka umieszczone w zwykłych przechowalniczych nie osiągają pełni swoich walorów jakościowych takich jak smak, aromat, soczystość. Szybko przejrzewają, wędzną, stają się mało atrakcyjne. Lepsze warunki do przechowywania są w chłodniach zwykłych a najlepsze w chłodniach z kontrolowaną atmosferą. Do chłodni powinny trafić owoce odpowiednio zabezpieczone przed chorobami, aby nie narażać się na poważne straty wynikające z gnicia. Większość chorób

- ♣ warunki atmosferyczne panujące w czasie wegetacji.

Stwierdzono, że szczególnie ważna jest pogoda w czasie kwitnienia jabłoni i w okresie miesiąca poprzedzającego zbiór jabłek. Deszczowa pogoda sprzyja zarodnikowaniu grzybów, a poza tym deszcz roznosi zarodniki, sprzyja ich kiełkowaniu oraz infekcji owoców.

Obecnie w chłodni najczęściej występują: gorzka zgnilizna jabłek i szara pleśń. Straty spowodowane występowaniem tych chorób podczas przechowywania dochodzą do 30-40 %. Mokra zgnilizna jabłek i brunatna zgnilizna jabłek stanowią niewielki problem na

owocach przechowywanych w chłodniach (porażenie owoców 1 %). Ich występowanie zależy od jakości owoców. Wszelkie uszkodzenie mechaniczne owocu a także uszkodzenia powstałe na skutek żerowania

szkodników są miejscem infekcji grzybów wywołujących te choroby.

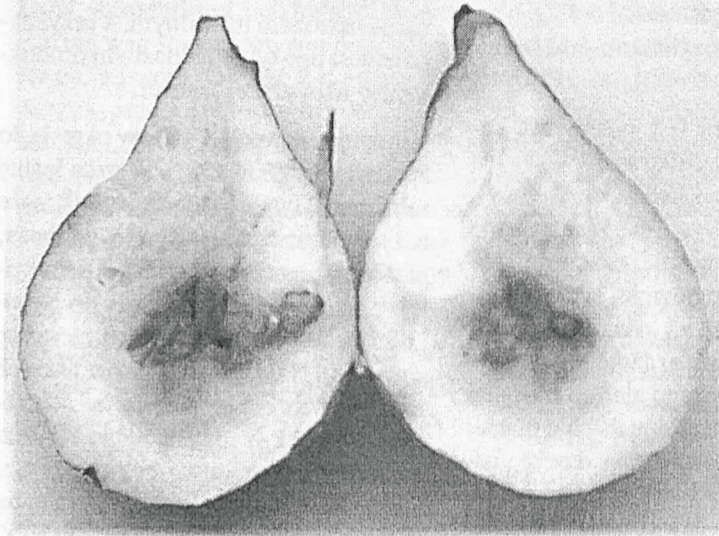
Gorzka zgnilizna jabłek. Powodowana jest przez dwa gatunki grzybów z rodzaju *Pezicula*. Grzyby te rozwijają się na martwych fragmentach kory, sęczkach i krótkopędach. Do infekcji dochodzi w sadzie w drugiej połowie lata, a objawy chorobowe występują dopiero pod koniec przechowywania. Im dłużej owoce są przechowywane tym porażenie jest większe. Dlatego też pojawienie się pierwszych,

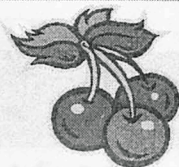
drobnych plam gnilnych wokół przedchlinek jest sygnałem do zakończenia przechowywania owoców, ponieważ choroba będzie ujawniała się lawinowo na pozostałych owocach. Obecnie obserwujemy dużą podatność nowych odmian na tę chorobę. Wśród odmian najczęściej porażanych wyróżniamy: Golden Delicious, Gala, Elstar, Szampion, Ligol, Rubin i Fiesta. Istnieje pogląd, że jabłka pochodzące ze starych sadów są silniej porażane przez gorzką zgniliznę ze względu na większą możliwość wystąpienia ran zgorzelowych. Nie jest to jednak zasadą, ponieważ często porażone są jabłka pochodzące z młodych 2-3 letnich drzew, na których nie stwierdzono ran zgorzelowych. Usuwanie pędów z ranami zgorzelowymi i zabezpieczanie ran po cięciu zapobiega występowaniu tej choroby w przechowalni. W przypadku silnego porażenia jabłek w poprzednim sezonie i sprzyjających warunków do infekcji (deszcz) powinno się wykonać dwa zabiegi - na 4 i 2 tygodnie przed zbiorem. Jeżeli warunki są mniej sprzyjające wystarczy jeden zabieg na 2 tygodnie przed zbiorem. W sadach w których nie ma form grzybów *Pezicula* odpornych na fungicydy benzimidazolowe można nadal stosować Topsin M 70 WP lub Benlate 50 WP (1,5 l/ha) albo fungicyd Sarfun 500 SC. Natomiast jeżeli odporność istnieje to należy zastosować Befran 25 SC (1,5 l/ha), który także zabezpiecza przed parchem przechowalniczym.

Drugą najczęściej występującą chorobą przechowalniczą jest **szara pleśń**. Okres utajenia choroby jest bardzo długi ponieważ do zakażenia dochodzi już w czasie kwitnienia. Porażenie kwiatów zachodzi w niskiej temperaturze podczas opadów deszczu. Po zasiedleniu kwiatów jabłoni grzyb pozostaje ukryty w kielichach rozwijających się zawiązków, a później jabłek. Jeśli po

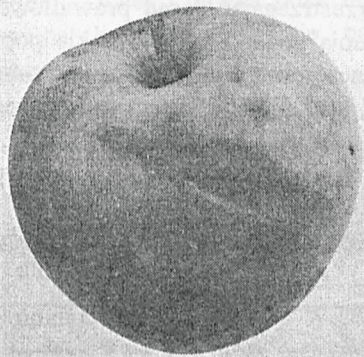
przechowalniczych ujawnia się pod koniec przechowywania kiedy, jabłka zaczynają dojrzewać. Na jabłkach przechowywanych w chłodniach z kontrolowaną atmosferą choroby rozwijają się słabiej. Wyjątkiem jest gorzka zgnilizna jabłek, która tak samo rozwija się w chłodni zwykłej jak i z kontrolowaną atmosferą. O stopniu porażenia jabłek w danym roku decydują:

- ♣ występowanie chorób w poprzednich latach,
- ♣ obecność źródeł infekcji w sadzie,

➔ kwitnieniu będzie nadal utrzymywała się deszczowa pogoda może rozwinąć się letnia forma choroby tzw. sucha zgnilizna przykielichowa. W drugiej połowie lata, pod wpływem opadów deszczu suche plamy przykielichu mogą dać początek miękkiej zgniliznie. W trakcie przechowywania jabłek pierwsze plamy szarej pleśni pojawiają się w strefie przykielichowej owocu. Następnie pojawiają się na powierzchni zgniłego jabłka strzępki grzybni i zakażają sąsiednie, zdrowe owoce (infekcja przez kontakt). Straty spowodowane tą chorobą rosną bardzo szybko w miarę wydłużania przechowywania. Grzyb *Botrytis cinerea* może także zakażać jabłka przed zbiorem i w czasie zbioru jeżeli mają one uszkodzoną skórkę. Choroba ta w chłodni rozwija się szczególnie gdy zebrane

owoce są mokre a także w przypadku późnego schłodzenia owoców po zbiorze i słabej wentylacji pomieszczeń przechowalniczych.

Głównym zabiegiem zabezpieczającym przed szarą pleśnią jest

opryskiwanie kwiatów jabłoni pod koniec okresu opadania płatków kwiatowych kiedy zostaną odsłonięte słupki i pręciki, które są najbardziej wrażliwe na infekcję. W razie przedłużania się kwitnienia z powodu niskich temperatur i deszczu oraz w przypadku silnego występowania choroby w latach ubiegłych, poleca się 2-3 opryskiwanie kwiatów. Zabiegiem uzupełniającym chroniącym owoce jest stosowanie fungicydów przed zbiorem. Do ochrony polecane są preparaty Euparen 50 WP (dawka 2,25-3 kg/ha) i Mythos 300 SC (dawka 1,5l/ha).

Mokra zgnilizna jabłek jest wynikiem porażenia przez grzyb z rodzaju *Penicillium*, który przedostaje się do owocu przez uszkodzoną skórkę. Na owocu pojawiają się wodniste, ciekące plamy gnilne. Zakażenie jabłek następuje przed zbiorem, w trakcie zbioru i w czasie przechowywania. Źródłem zarodników w przechowalni są skrzynki i palety z resztkami zgniłych owoców, a w sadzie martwe szczątki roślinne, na których grzyb się rozwija. Występowanie choroby ogranicza się przez minimalizację uszkodzeń owoców (tzn. zwalczanie szkodników uszkadzających skórki jabłek), ostrożny zbiór i transport owoców, dbałość o czystość opakowań i pomieszczeń przechowalniczych.

Brunatna zgnilizna drzew ziarnkowych ma dwie formy - letnią i przechowalniczą. Jeżeli nasilenie letniej formy choroby będzie duże to

można się spodziewać także większego występowania choroby w przechowalni. Choroba rzadko występuje w chłodni. Większość preparatów przeciwko parchowi jabłoni zwalcza także brunatną zgniliznę. W przypadku występowania w większym nasileniu letniej formy choroby (w postaci brunatnych, gnijących owoców na drzewie) należy opryskiwać drzewa 2-3 razy co 14 dni preparatami Benlate 50 WP (1,5 kg/ha), Topsin M 70 WP (1,5 kg/ha) lub Baycor 25 WP (1,5 kg/ha).

Najczęściej w przechowalni a bardzo rzadko w chłodni możemy zaobserwować na owocach parcha przechowalniczego. Choroba ta nie powoduje gnicia a jedynie pogarsza jakość owoców. Jabłka wędną i są bardziej narażone na zakażenie przez inne grzyby. Jeżeli ochrona przeciwko parchowi w sadzie była mało skuteczna i zbyt wcześnie ją zakończono to istnieje niebezpieczeństwo występowania parcha przechowalniczego. Źródło infekcji występuje na drzewie w postaci plam parcha. W lata z dużą ilością opadów nawet niewielkie źródło infekcji może być przyczyną porażenia owoców. W takim wypadku przed zbiorem należy zastosować Kaptan zaw. 50 WP (3 kg/ha) lub Captan, Merpan (jego odpowiedniki). W przypadku stosowania przeciwko innym chorobom przechowalniczym Befranu 25 SL, Euparenu 50 WP lub Mythosu 300 SC nie ma potrzeby dodatkowego użycia Kaptanu ponieważ te preparaty skutecznie zwalczają też parcha przechowalniczego. ■

OPONY ROLNICZE BIEŻNIKOWANE

**OPONY
RADIALNE**

-PEŁNA
GWARANCJA!

- UPUST ZA ZDANIE
STAREJ OPONY

- TRANSPORT
- SPRZEDAŻ RATALNA

✓ 6.00 - 16

✓ 14.9 - 24

✓ C 360

✓ M.F.

✓ 12.4 - 24

✓ C 330

✓ C 380

✓ ZETOR

CHELM
Baza

Chel'm ul. Dembowski'ego 1 tel. (082) 565-18-95

Produkcja zwierzęca

Kukurydza jest rośliną zbożową, ale w naszym terenie jest ona przede wszystkim źródłem pasz objętościowych dla bydła. Z całych roślin kukurydzy można uzyskać w zależności od technologii uprawy pasze w postaci: zielonki do bezpośredniego skarmiania, kiszonki i suszu.

Jak uniknąć błędów.....

Kukurydza jest rośliną której wartość paszowa wyraźnie wzrasta wraz z dojrzałością. Termin zbioru jest więc podstawowym czynnikiem decydującym o

poniżej 10 mm, a gdy sieczkarnia tnąc odcinki 10-15mm winna być wyposażona w zgniatacz, który rozgniata grubsze kawałki, a przede wszystkim uszka-

ilości, strukturze i jakości zebranego surowca. W okresie dojrzewania zawartość suchej masy w całej roślinie wzrasta z 15-18% w początkach kwitnienia do 35-40% w dojrzałości pełnej. Im wyższe stadium dojrzałości tym większy udział kolb i ziarna w plonie, a zmniejsza się proporcjonalnie ilość włóknistych łodyg, liści i rdzeni kolbowych. Z tego względu z terminem zbioru nie należy się zbyt spieszyć, ale też i go opóźniać do dojrzałości pełnej ponieważ w końcowej fazie maleje strawność, a zebrana masa może być zbyt sucha żeby się dobrze zakiszać.

Optymalnym terminem do zbioru na kiszonkę jest dojrzałość woskowa do początku pełnej przy zawartości suchej masy w całej roślinie 30-32%, ziarno można zarysować paznokciem, ale trudno jest zgnieść. W tej fazie dojrzałości skrobia z kukurydzy trawi się wolniej, co sprzyja poprawie mleczności, wyższa jest koncentracja energii i łatwiej zaspokoić potrzeby pokarmowe samą kiszonką.

Drugą ważną sprawą aby kiszonka się udała jest rozdrobnienie roślin. Maszyny do zbioru kukurydzy w fazie dojrzałości woskowej powinny mieć możliwość ustawienia długości cięcia roślin

dzia ziarno wtedy jest pewność że zostanie ono strawione i nie jest wydalane z kałem. Dokładne pocięcie musi dotyczyć

rdzeni kolb, liści okrywowych i łodyg.

Jeśli kiszonka jest sporządzana na przemie obliczając jej wielkość należy brać pod uwagę liczbę krów i ich dzienne zapotrzebowanie na kiszonkę. Jeden m³ kiszonki zawiera ok.250 kg suchej masy, dziennie krowa winna pobrać 12-14 kg s.m. z czego 7 kg to sucha masa z kukurydzy. Właściwa wielkość /szerokość, wysokość/ pozwoli na uniknięcie strat podczas wybierania.

Kiszenie powinno trwać jak najkrócej maksymalnie do 3 dni. Jednak mimo koniecznego pośpiechu każda dowieziona partia winna być rozgarnięta w warstwę nie grubszą niż 30-40 cm i dobrze ubita. Skracanie czasu kiszenia nie może odbywać się kosztem dokładnego ugniecenia.

Przestrzegając zasad prawidłowego kiszenia dodatki kiszonkarskie poprawiające fermentację nie są potrzebne, jeśli ktoś planuje skarmianie kiszonki latem dodatki zwiększają stabilność kiszonki i ograniczają rozkład tlenowy.

Krystyna Szcześniak PZDR Parczew

Producencie mleka pamiętaj!

- Nie otrzymasz indywidualnej kwoty mlecznej bez złożenia wniosku;
- Nie będziesz mógł sprzedawać mleka lub przetworów mlecznych na rynek bez uzyskania indywidualnej kwoty mlecznej;
- Wnioski o przyznanie indywidualnej kwoty mlecznej należy złożyć do 31 października 2003 r. w oddziałach terenowych Agencji Rynku Rolnego działających na terenie gdzie położone jest gospodarstwo;

Aby otrzymać indywidualną kwotę mleczną dostawca powinien:

- posiadać gospodarstwo rolne (własne, być współwłaścicielem, dzierżawić gospodarstwo rolne lub użytkować) udokumentowane: aktem własności, wypisem z ksiąg wieczystych,

umową użytkowania, umową użyczenia, zaświadczeniem z urzędu gminy na jej własnym formularzu lub na formularzu Agencji Rynku Rolnego;

- posiadać zaświadczenie wydane przez podmiot skupujący, poświadczające ilości mleka sprzedanego w roku referencyjnym i średnią zważoną zawartość tłuszczu (dotyczy dostawcy hurtowego);

- posiadać dokument potwierdzający wprowadzenie mleka i przetworów mlecznych do obrotu w roku referencyjnym (dot. dostawcy bezpośredniego).

Szczegółowych informacji udzielają Spółdzielnie Mleczarskie, Powiatowe Zespoły Doradztwa Rolniczego, Agencja Rynku Rolnego.

Produkcja zwierzęca

Choroby racic u krów

Antonina Strącicka

Choroby racic należą do głównych powodów brakowania bydła mlecznego. Choroba przemiany materii ochwat objawia się dłuższym leżeniem krów, kłopotami ze wstawaniem oraz sztywnym chodem. Ponadto zwierzęta pobierają mniej paszy. Ochwat - to błędy pokarmowe. Niedobór pasz strukturalnych w dawce pokarmowej oraz wysoki udział węglowodanów szybko rozkładających się w żwaczu to kwasica żwacza. Wartość pH treści żwacza spada do 5,6 lub jeszcze niżej. Wraz ze zwiększeniem się kwasowości żwacza zmienia się skład flory bakteryjnej. Dlatego dawka pokarmowa powinna charakteryzować się następującymi parametrami:

- ☞ 10-15 % cząsteczek paszy powinno mieć długość ponad 1,9 cm,
- ☞ krowa powinna otrzymywać dziennie ponad 2,4 kg włókna surowego,
- ☞ udział skrobi i cukrów w suchej masie dawki nie może przekraczać 30 %.

Groch, peluszką, pszenica i produkty sojowe łagodzą objawy wystąpienia ochwatu.

Negatywny wpływ na zdrowotność racic mają pasze zanieczyszczone pleśniami, drożdżami i bakteriami. Ochwat mogą spowodować także dawki pokarmowe zbyt bogate w białko i jednocześnie ubogie w energię. U krów często występują kulawizny, jeśli skarmia się złą jakością kiszonki z traw, szczególnie szkodliwe są kiszonki źle okryte i zanieczyszczone.

Negatywny wpływ na zdrowotność racic ma występujący przez dłuższy czas niedobór aminokwasów metioniny i cystyny. Te dwa aminokwasy zawierające siarkę służą do budowy białkowego rusztowania kreatyny, z której składa się róg racy. Wpływają także

na twardość rogu. Białko bogate w aminokwasy zawierające siarkę zawiera pokarmowa śruta rzepakowa i makuch rzepakowy.

Na zdrowotność racic wpływa także pokrycie zapotrzebowania krów na makro i mikroelementy. Zaleca się systematyczne uzupełnianie dziennych dawek pokarmowych dodatkami pasz mineralnych.

Upowszechnianie się w Polsce bezwiewięziowego chowu bydła zwiększa zapotrzebowanie na specjalistyczne usługi związane z pielęgnacją racic u bydła mlecznego. Ciężko uszkodzone racice należy odciążyć, aby umożliwić gojenie się. Można to uzyskać skracając chorą racicę, albo podwyższając zdrową. W praktyce uzyskuje się to dzięki zastosowaniu drewnianych klocków, przyklejanych do zdrowej racy za pomocą dwuskładnikowego kleju. Ten system leczenia ma zastosowanie w przypadku występowania owrzodzenia racy, rozległych zapaleń skóry oraz przebicia podeszwy w okolicy wierzchołka racy. To odciąża chorą racicę i znacznie redukuje ból.

Racica do której ma być przyklejony klocek musi być zdrowa i dobrze oczyszczona. Do momentu stwardnienia kleju klocek należy przytrzymać ręką. Należy sprawdzić czy podeszwa

racicy jest ustawiona pionowo w stosunku do osi podłużnej kończyny. Przednia krawędź racy powinna wystawać około 1cm poza klocek. Czynność tę wykonujemy w stabilnym poskromie. W temperaturze około 35

stopni C czas wiązania większości klejów wynosi mniej niż 1 minutę. Dlatego latem przy wysokiej temperaturze zewnętrznej zaleca się przyklejanie drewnianych podkładek w chłodnych pomieszczeniach. Przyklejona podkładka do zdrowej racy nie odrywa się przez co najmniej 4 tygodnie. Jest to czas do gojenia nie podrażnionej chorej racy.

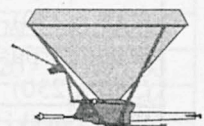
Gospodarstwo Rolno-Nasienne

Andrzej Kiryczuk Zaliszcze

21-222 Podedwórze tel. (083) 379 51 66 kom. 0 606 496 0 47

Oferuje do sprzedarzy wiosną 2003 roku materiał siewny kwalifikowany zaprawiony, następujących gatunków i odmian:

- Pszenica ozima odm. Zyta K₁
- Pszenica ozima odm. SUKCES K₁
- Pszenżyto ozime odm. JANKO K₁
- Pszenżyto ozime odm. KITARO K₁
- Pszenżyto ozime odm. WITON K₁
- Gorczyca na poplony

Produkcja zwierzęca

Marian
Katalun

Najważniejszym okresem w gospodarce pasiecznej jest czas przygotowania rodzin pszczoł do zimy.

W jakiej kondycji zazimujemy pszczoły w takiej będziemy mieli na wiosnę. Podstawowym zadaniem pszczelarza w tym czasie jest zapewnienie rodzinom dobrych warunków wychowu czerwiu. Ilość czerwiu wychowywanego przez pszczoły w sierpniu decyduje o sile i jakości zimujących rodzin. Zimą przeżywa 90% pszczoł wygryzionych na przełomie sierpnia i września, podczas gdy pszczoły wygryzające się na przełomie lipca i sierpnia przeżywają zimą w 82%, a na przełomie września i października - średnio w 70%. Są to oczywiście wartości przybliżone, gdyż na to, jaki procent pszczoł zdoła przetrwać zimą w dobrej kondycji, wpływa jeszcze wiele czynników (np. prace przy karmieniu larw lub przerabianiu syropu). Z powyższych danych wynika jednak, że aby uzyskać dużą liczbę pszczoł w wieku optymalnym do zimowania, należy dbać o czerwienie matek, zwłaszcza w pierwszej połowie sierpnia, od złożenia jajeczka, bowiem do wygryzienia się pszczoły upływa 21 dni.

Intensywność czerwienia matki jest uwarunkowana przez kilka czynników. Przede wszystkim w rodzinie powinien

być tzw. żelazny zapas pokarmu, nie spadający nigdy poniżej 3 kg. Pszczoły z mniejszą ilością pokarmu znacznie ograniczają ilość wychowywanego czerwiu. Powinien też być zapewniony dopływ świeżego pokarmu do gniazda. Występujący w okolicy umiarkowany pożytek jest niezmiernie cenny dla rozwoju pszczoł. Jest to tak ważne, że opłaci się nawet w tym czasie wywieźć pszczoły na taki pożytek tylko po to, aby zapewnić im lepszy rozwój (nie licząc nawet na zbiory miodu).

Pasieki korzystające w sierpniu z pożytków nektarowo-pyłkowych znacznie lepiej zimują i szybciej rozwijają się wiosną. Niestety, pożytki te nie występują w wielu rejonach Polski, dlatego też większość pszczelarzy zmuszonych jest w tym okresie podkarmiać pszczoły. Używa się do tego celu syropu cukrowego sporządzonego w proporcji 1 kg cukru na 1 l wody (tzw. syrop średni). Podaje się go rodzinom, co najmniej 2-3 razy, jednorazowo po 3 l. Zalecane wcześniej częstsze karmienie mniejszymi dawkami nie przynosi lepszych wyników, a jest bardziej pracochłonne. Zapas pokarmu białkowego (pierzgi) oraz dopływ świeżego pyłku jest równie ważny, jeśli nie ważniejszy od dopływu pokarmu węglowodanowego. Pyłek jak

wiadomo stanowi źródło białka niezbędnego do wyżywienia młodych pokoleń pszczoł. Zapas pierzgi, podobnie jak stały zapas miodu lub przerobionego przez pszczoły syropu, jest niezbędny przez cały rok. Jego brak oraz słaby dopływ pyłku z aktualnie kwitnących roślin, mogą sprawić, że ilość czerwiu w rodzinie spadnie w sierpniu praktycznie do zera.

Dokarmianie pszczoł na zimę powinno być zakończone około 15 września, wcześniej jednak należy sprawdzić obecność czerwiu, zwłaszcza w rodzinach z matkami młodymi. Na każdy plaster z czerwiem należy dodać litr syropu. Po właniu ostatniej dawki syropu i wybraniu jej przez pszczoły należy wyjąć z uli podkarmiaczki.

Błędne jest przekarmianie rodzin, tj. podawanie więcej pokarmu niż wynika to z norm. Całkowite wypełnienie plastrów zapasem powoduje, że pszczoły do zawiązania kłębu mają praktycznie tylko uliczki między ramkami. Zwiększa to znacznie rozproszenie kłębu, a co istotniejsze, zmusza pszczoły do zupełnie zbędnego ogrzewania znacznej masy pokarmu, na którym siedzą. Zużycie pokarmu w pierwszym okresie zimy jest bardzo małe i w zasadzie jego wyraźny nadmiar utrzymuje się do lutego, a później dość mocno ogranicza matkę w czerwieniu. Stąd

Tabela; Norma wielkości zapasów zimowych w zależności od siły rodziny.

Typ ula	Ilość pokarmu zimowego w zależności od liczby ramek w zimującej rodzinie (kg)										
	liczba ramek										
	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Dadanta	8,6	9,8	11,4	13,0	14,4	15,8	17,0	18,2	-	-	-
Wielkopolski (360 x 260)	7,4	9,0	10,5	11,9	13,2	14,4	15,5	16,5	17,5	18,5	-
Wielokorpusowy (435 x 230)	-	-	11,2	13,8	14,2	15,5	16,5	17,5	18,5	19,5	20,5
Wielokorpusowy (360 x 230)	-	-	9,0	10,5	11,5	12,5	13,5	14,0	15,0	16,0	17,0
Warszawski poszerzony	7,8	9,5	11,1	12,6	14,0	15,3	16,5	17,6	-	-	-
Warszawski zwykły	7,6	9,3	10,0	12,3	13,6	15,1	16,0	17,1	18,0	-	-

Informacje Rynkowe

Ceny z targowisk w Polsce w okresie 11- 15 sierpnia 2003r.

Lp.	Województwo	Targowisko	Pszenica zł/tonę	Żyto zł/tonę	Jęczmień zł/tonę	Kukurydza zł/tonę	Owies zł/tonę	Pszenżyto zł/tonę	Prosięta zł/sztukę
1	Dolnośląskie	Głogów	520						66,45
2	Dolnośląskie	Milicz	450	380	410		350	400	60,00
3	Kujawsko-Pomorskie	Brodnica	600						79,00
4	Kujawsko-Pomorskie	Izbica Kuj.	448	352	400				75,00
5	Lubelskie	Biała Podlaska							72,00
6	Lubelskie	Wisznice							
7	Lubelskie	Chełm	472		500				67,08
8	Lubelskie	Krasnystaw							
9	Lubelskie	Opole Lubelskie	500		500		500	500	70,00
10	Lubelskie	Ryki	540	400	500			440	80,00
11	Lubelskie	Tarnogród	500		470		370		68,00
12	Lubelskie	Zwódne	500		450				70,00
13	Lubuskie	Drezdenko							65,00
14	Lubuskie	Żary	600	500			500	500	
15	Łódzkie	Opoczno	630	400	630		500	550	65,00
16	Łódzkie	Sieradz	560	440					70,00
17	Małopolskie	Limanowa	573	469	564		489		85,00
18	Małopolskie	Proszowice	490	425	465	525	470		87,50
19	Mazowieckie	Ostrołęka	500	400	560		500	560	70,00
20	Mazowieckie	Siedlce	590	400	580		480	450	74,00
21	Mazowieckie	Sokołów Podlaski	578	400	550	550		520	80,00
22	Opolskie	Kędzierzyn Kozłe							80,00
23	Opolskie	Nysa							72,50
24	Podkarpackie	Dębica	550	350	500		400		80,00
25	Podkarpackie	Mielec	500		490	580	430		90,00
26	Podlaskie	Siemiatycze	550	320			480	450	90,00
27	Podlaskie	Suwałki	600	350	600		500	550	
28	Pomorskie	Czersk	560		500		480		76,67
29	Pomorskie	Wejherowo	590	490	560		500		80,00
30	Śląskie	Skoczów	570		558		504		100,00
31	Śląskie	Żywiec	600		560		560		
32	Świętokrzyskie	Opatów	441		405	677			83,57
33	Świętokrzyskie	Staszów	498	408,89	499		412	437	80,00
34	Warmińsko- Mazurskie	Lubawa	510		470				85,00
34	Warmińsko- Mazurskie	Szczytno	600	500	600			500	75,00
35	Wielkopolskie	Konin	600	500	580		560	570	60,00
36	Wielkopolskie	Pleszew	540	460	544		380	520	95,00
37	Zachodniopomorskie	Gryfice	518	448,30	443		395		70,00
38	Zachodniopomorskie	Sławno	560						75,00

Notowania cen na targowiskach

L p	Wyszczególnienie	J.M	Wisznice	Parczew	Piszczac	Radzyń Podlaski	Biała Podlaska	Łuków	Międzyrzec Podlaski
			25.08.2003 poniedziałek	26.08.2003 wtorek	27.08.2003 środa	27.08.2003 środa	28.08.2003 czwartek	28.08.2003 czwartek	28.08.2003 czwartek
1.	Pszenica	dt	-	-	50-45	-	50-60	58-49	50
2.	Pszonczyto	dt	-	-	45-40	40	40-46	-	40-45
3.	Żyto	dt	-	-	35-30	37	40	37	38-40
4.	Owies	dt	-	-	32-30	36	40	-	40
5.	Jęczmień	dt	-	-	45-42	45	50-60	47-49	50-52
6.	Mieszanka zbożowa	dt	-	-	35-32	37-40	-	42	45
7.	Prosięta 10-15 kg	para	120-110	-	120-100	130-140	-	130-150	110-130
8.	Prosięta pow. 15kg	para	150-120	110-150	150-120	150-160	140-160	150-180	140-160
9.	Króliki	kg	-	3.50	-	-	-	-	3,30
10.	Krowa	szt	-	-	1100	-	-	-	-
11.	Jaja	szt.	0,25-0,32	0,24-0,32	0,25-0,32	0,22-0,30	0,15-0,35	0,20-0,30	0,22-0,33
12.	Śliwki	kg	2,50-1,50	-	2,50-2,00	1,80-2,50	2,20-3,00	2,50-3,00	1,50-2,50
13.	Gruszki	kg	3,50-2,50	-	3,00-2,50	-	2,50	3,00	-
14.	Aronia	kg	2,00	2,00	2,00	-	1,50	-	-
15.	Winogrona	kg	-	5,40-5,60	-	-	-	-	-
16.	Maliny	0,6 kg	-	3,00	-	-	4,00	-	2,50
17.	Jabłka	kg	1,20-0,80	1,00-1,50	1,40-1,00	1,20-1,50	1,00-1,50	1,00-2,00	0,80-1,50
18.	Cebula	kg	1,20-1,00	1,00-1,20	1,20-1,00	0,80-1,20	-	1,00	0,80-1,20
19.	Cebula młoda	kg	-	-	-	-	1,20	-	-
20.	Czosnek	szt.	0,50	0,60-0,80	0,60	-	0,60	0,50	0,30-0,50
21.	Pomidory	kg	1,20-0,40	0,40-1,20	1,40-0,60	0,60-1,50	0,80-1,80	0,80-1,40	0,40-1,20
22.	Nektarynka	kg	-	-	-	-	7,00	-	-
23.	Ogórki gruntowe	kg	1,20-0,40	0,50-1,20	0,80-0,50	0,80-1,40	1,50	-	0,70-1,40
24.	Kapusta biała	szt.	1,50-0,80	1,00-1,50	1,50-0,80	1,00-2,00	2,00	-	0,80-1,50
25.	Kapusta pekińska	kg	-	-	-	-	3,50	-	3,50
26.	Brokuły	szt.	-	1,00-1,50	-	-	1,20	-	1,00-1,80
27.	Kalafior	szt.	1,50-1,00	1,00-2,00	1,50-1,00	1,20-2,00	1,80	1,00-1,50	1,50-1,80
28.	Fasolka szparagowa	kg	-	-	-	-	2,50	-	-
29.	Koperek	pek	-	-	-	-	-	-	0,60-0,80
30.	Pieczarki	kg	5,00-4,50	4,50-5,00	5,00	4,00-5,00	4,00-5,00	4,00-4,50	4,50
31.	Marchew	kg	1,00-0,80	0,80-1,00	1,00-0,80	0,80-1,00	1,20	0,80-1,00	0,80-1,00
32.	Kapusta czerw.	kg	-	-	-	-	-	-	1,00-1,50
33.	Miód	kg	19-16	15,00-17,00	16,00-12,00	-	18,00	19,00-20,00	13,00-15,00
34.	Buraki czerwone	kg	1,00	-	1,00	-	1,20	0,80	0,60-0,80
35.	Burak czerwony	pek	-	1,00	-	0,80-1,00	-	-	-
36.	Brzoskwinia	kg	-	-	-	-	4,50	-	3,50-4,00
37.	Salata	szt.	-	-	-	-	1,20	-	1,00
38.	Szczypiorek	pek	-	-	-	-	1,00	-	-
39.	Włoszczyzna	pek	-	-	-	-	2,50	-	-
40.	Seler	szt.	1,00	0,80-1,00	-	-	-	-	-
41.	Seler	kg	-	-	-	-	3,00	2,50	1,50-2,00
42.	Por	szt.	1,00	1,00-1,50	-	-	-	1,00-1,50	0,50-1,00
43.	Papryka czerwona	kg	2,80-2,50	2,00-2,60	3,00-2,50	2,00-2,60	2,80	2,50-3,00	2,00-3,00
44.	Papryka zielona	kg	-	1,30-1,80	-	-	-	-	-
45.	Pietruszka	pek	-	1,00	-	-	1,00	-	-
46.	Pestka dyni	kg	5,00	-	-	-	-	-	-
47.	Ziemniaki	kg	0,70-0,50	0,40-0,60	-	0,50-0,60	0,50-0,80	0,50-0,60	0,40-0,50
48.	Kapusta kiszona	kg	-	-	-	-	2,50	-	-

Wisznice:	zboża	podaż brak	popyt brak	Radzyń Podl.:	zboża	podaż mała	popyt mały
	prosięta	podaż mała	popyt średni		prosięta	podaż średnia	popyt średni
Łuków:	zboża	podaż mała	popyt mały	Biała Podl.:	zboża	podaż duża	popyt średni
	prosięta	podaż średni	popyt średni		prosięta	podaż mała	popyt mały
Piszczac	zboża	podaż mała	popyt średni	Międz. Podl.:	zboża	podaż średnia	popyt mały
	prosięta	podaż średnia	popyt mały		prosięta	podaż średnia	popyt mały

Ceny zbóż, żywca wołowego oraz wieprzowego

Zboża

Ceny w zł / tonę od 28.08- 29.08. 2003r.

Punkt skupu	PSZENICA	JECZ MIEŃ	ŻYTO	PSZENŻYT O	OWIES BEZŁUSKOWY
Podlaskie Zakłady Spirytusowe „Alkwin” Sp. z o.o. Międzyrzec Podlaski ul.Lubelska 65 tel. 371-50-82			360 + VAT <i>płatne od ręki</i>		
Mieszalnia pasz ”Wola Pasze” Biała Podlaska ul.Sidorska tel.342-22-01	490+VAT	420 +VAT		430 +VAT	490 +VAT <i>owies zwykły-</i> 360 + VAT
PZZ „MIŁOSZ” Kijowiec gm. Zalesie tel. 375 75 57	<i>Skup</i> <i>interwencyjny</i>		<i>Skup</i> <i>interwencyjny</i>		
Mieszalnia pasz KOJPASZ Dubica	460+VAT	400 + VAT		400 + VAT	
Młyn Gospodarczy-Marek Trościańczyk Parczew ul. 11-go Listopada 107 tel.(083)354-17-67	450+VAT		350+VAT		
PPP BACUTIL Bedlno tel.352-86-01	500+ VAT	480 + VAT		400 + VAT	
Gorzelnia w Bojanówce tel.353-00-47			388 + VAT		
„Podlaskie Gorzelnie” Gorzelnia Witulín 21-542 Leśna Podlaska tel. 345-18-21			340 + VAT		

Żywiec wieprzowy i wołowy

Ceny w zł / kg od 28.08-29.08.2003r.

Powiat	Żywiec wieprzowy		Żywiec wołowy		
	tuczniaki	maciory	buhaje	Jałówki	Krowy
Biała Podlaska					
Biała Podlaska – Zakłady Mięsne „Dolina Łąk” Malaszewicze	3,50 + VAT	1,90-2,00 + VAT			1,50 -1,80 +VAT
“ FELIX” Rossosz	3,30 + VAT		3,20-3,40 +VAT	2,80- 3,00 +VAT	
Łuków					
Zakłady Mięsne Łmeat” w Łukowie	2,90-3,10 +VAT	1,80-2,00 +VAT	3,15-3,30 +VAT	3,00 + VAT	
Parczew					
Parczew –ZM „ŁMEAT” Łuków	3,10 +VAT	1,80 +VAT	3,15-3,30 +VAT	3,00 +VAT	1,60-1,70 +VAT
ZM Malaszewicze - Jabłoń	3,30 +VAT				
Radzyń Podlaski					
Masarnia ”Zemat” Wohyń Trościańczyk	3,30 + VAT	2,20 + VAT	3,30-3,50 +VAT	3,00- 3,20 + VAT	

PIOMAR AGRO-TECH

AUTORYZOWANY PUNKT SPRZEDAŻY CIĄGNIKÓW I MASZYN ROLNICZYCH

OFERUJEMY: CIĄGNIKI URSUS, ZETOR, JOHN DEERE

W DOGODNYM KREDYCIE PREFERENCYJNYM

RATA MIESIĘCZNA JUŻ OD 300 ZŁ

05-600 Grójec ul. Ks. Piotra Skargi
tel./fax. (048)670 37 21, 670 30 27
tel. kom.0 502 68 44 62
e-mail:piomar7@poczta.onet.pl
przedstawiciel handlowy
Łuków tel.kom. 0 605 557 534

Proponujemy:

- pomoc w uzyskaniu kredytu
- (linia młody rolnik)
- serwis gwarancyjny i pogwarancyjny
- fachowe doradztwo
- transport

FOLIA STRETCH DO SIANOKISZONKI

- folia trójwarstwowa
- posiada filtr UV
- doskonałe właściwości klejące
- duża wytrzymałość

BEZPOŚREDNI IMPORTER

BIALPAK

UL.SIDORSKA 2D

BIAŁA PODLASKA

TEL. 083 342-23-80

bialpak

POLIWRAP

wniosek, że lepiej pszczołom dać mniej pokarmu niż przewiduje norma, aniżeli przekarmić je.

Wyjmując podkarmiaczki można też zorientować się, czy gniazdo nie jest za obszerne. Jeżeli widać, że pszczoły nie obsiadają skrajnej ramki, należy ją zabrać z ula. Nie można już wtedy przestawiać ramek, gdyż pszczoły same w trakcie karmienia rozkładają sobie prawidłowo pokarm w gnieździe.

Wyjęte z uli podkarmiaczki najlepiej jest od razu wyczyścić i umyć. Nie należy pozostawiać w nich resztek syropu, gdyż sfermentują one w magazynie.

Po wyjęciu podkarmiaczek nie zakłada się w ulach dodatkowego ocieplenia (oprócz tego, które jest w nich przez cały sezon). Jedyne ocieplenie powinny więc stanowić słomiane maty boczne, a od góry poduszka. Nadmierne ocieplenie gniazd jest częstym błędem. Nie jest ono niebezpieczne, gdy zima jest mroźna. Jeżeli jednak jest ona stosunkowo łagodna, to nadmierne ocieplenie gniazd jest szkodliwe. Stwierdzono, że w ulach z ciasnymi i zbyt mocno ocieplonymi gniazdami w łagodne zimy przemiana materii w rodzinach jest tak intensywna, że powoduje gorszy ich rozwój wiosną na skutek wyczerpania pszczół. Nadmierne ocieplenie gniazd wiąże się często z ich zawilgoceniem.

We wrześniu i październiku bardzo często do uli o zbyt wysokich wylotkach dostają się myszy. Mogą zniszczyć w ulach maty, większość plastrów, a i straty wśród pszczół są często tak duże, że rodzina zimująca w towarzystwie myszy nie jest produkcyjna na wiosnę. Wylot powinien mieć więc stałą wysokość nie większą niż 8 mm i regulowaną szerokość. Nie zapominajmy również w tym okresie o zwalczaniu warrozy.

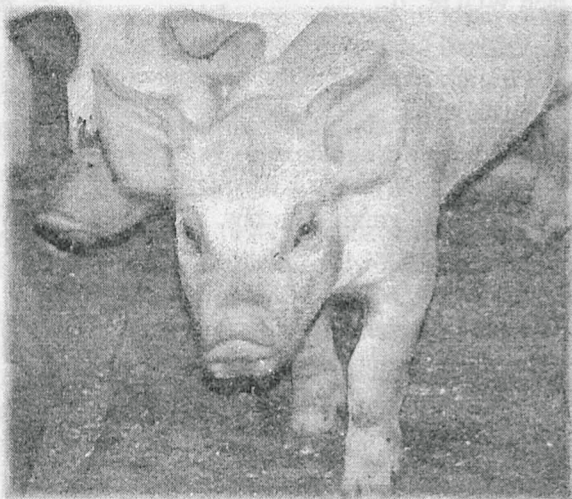

Przedstawiam gospodarstwo

Państwo Agnieszka i Sławomir Goławscy z Kępek gm. Ulan Majorat w 1987 roku przejęli po rodzicach gospodarstwo rolne. Specjalizuje się ono w produkcji żywca wieprzowego i produkcji mleka.

Rolnik obecnie utrzymuje około 100 sztuk trzody chlewnej, w tym 15 macior oraz 12 sztuk bydła, w tym 7 krów mlecznych. W roku 2002 państwo Goławscy dostarczyli do Spółdzielni Mleczarską Michów ponad 30 000 l mleka a w roku bieżącym zamierzają sprzedać około 40 000 l. Sprzedawane mleko jest w najwyższej klasie jakościowej. Co drugi dzień odbierane jest z gospodarstwa przez SM Michów. Tuczniaki w ilości 300 sztuk rocznie sprzedawane są do Zakładów Mięsnych Łuków, z którymi rolnik posiada umowę wieloletnią. Produkcja roślinna podporządkowana jest w całości na produkcję pasz własnych. Gospodarstwo zajmuje powierzchnię 24 ha, w tym użytki zielone stanowią 4 ha, pozostałe 20 ha to grunty orne. Na gruntach ornym państwo Goławscy uprawiają 1 ha kukurydzy na kiszonkę oraz 19 ha zbóż na ziarno, w tym pszenżyto ozime, jęczmień jary i mieszanki zbożowe. Pasze objętościowe produkowane są we własnym gospodarstwie. Z pierwszego, drugiego i trzeciego pokosu traw sporządzane jest siano, natomiast z kukurydzy sporządzana jest kiszonka. W przyszłym roku rolnik zamierza sporządzać z traw sianokiszonkę w belach. Rolnik posiada pełen zestaw maszyn do uprawy, pielęgnacji roślin oraz przygotowania pasz treściwych i objętościowych.

Państwo Goławscy ściśle współpracują z PZDR Radzyń Podlaski. W gospodarstwie tym były i są prowadzone demonstracje i szkolenia z produkcji roślinnej i zwierzęcej. W 2003 roku prowadzona była demonstracja na temat uprawy kukurydzy na kiszonkę. Powierzchnia uprawy, na której prowadzona była demonstracja wynosiła 1 ha. Na powierzchni tej wysiano odmiany Glejt i San. Wysiano na 1 ha 36 kilogramów nasion. Przed wysiewem nasiona zaprawiano zaprawą

Mesuroł, przedplonem było pszenżyto ozime, po spręcie którego wykonano podorywkę z bronowaniem, siew poplonu, oraz w okresie jesiennym wykonano orkę zimową z przyoraniem obornika. Na wiosnę przygotowano glebę do siewu nasion kukurydzy. Przedsięwzięcie wysiano nawozy mineralne: mocznik 250kg/ha, fosforan amonu 200 kg/ha, sól potasowa 250kg/ha. Po wysiewie nasion kukurydzy, a przed ich wschodami przeprowadzono walkę z chwastami stosując preparat Azoprim w dawce 2 kg/ha. W miesiącu sierpniu przeprowadzono zbiór kukurydzy. Uzyskano 560q zielonki, którą przeznaczono do zakiszenia.

Jan Kardas
PZDR Radzyń Podlaski

AGROLIGA 2003

Mistrzowie wojewódzcy Konkursu

Organizatorem konkursu AGROLIGA 2003, którego celem jest wyłonienie Mistrzów Krajowych w kategoriach Rolnicy i Firmy są: miesięcznik "Agrobazar", Redakcja Programów Wsi i Rolnictwa, Program 1 TVP S.A., Centra i Ośrodki Doradztwa Rolniczego.

Patronat pełnią: Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Prezes TVP S.A., Prezes ARiMR, Prezes ARR oraz Stowarzyszenie AgroBiznesKlub.

W finale wojewódzkim konkursu Mistrza Agroligi 2003 wzięły udział gospodarstwa wyróżnione w Oddziałach WODR, tj.

1. Oddział Grabanów - Bożena i Jan Pilipiuk zam. Żeszczanka, gmina Sosnówka,
2. Oddział Końskowola - Państwo Elżbieta i Wiesław Kieliszek zam. Kurzelaty, gmina Kłoczew,
3. Oddział Rejowiec - Państwo Krystyna i Sławomir Skowronek zam. Jamniki gmina Urszulin,
4. Oddział Sitno - Państwo Zenon i Lucyna Holuta zam. Marysin gmina Tyszowce.

W kategorii Firmy w finale wojewódzkim uczestniczyły niżej wymienione przedsiębiorstwa:

- Oddział Grabanów - Przedsiębiorstwo Produkcyjno Handlowe "AGRO-TOP" Kol Grzędzówka, 21-400 Łuków,
- Oddział Końskowola - Firma "POL-MAK" w Ludwin Kol. 58, pow. Łęczna
- Oddział Rejowiec - Elewator zbożowy "Triticarr" sp. z o.o. w Krupcu
- Oddział Sitno - Masarnia B.J. Nieścior w Księżpolu, gmina Księżpol,

Po przeprowadzonej lustracji dokonano oceny wytypowanych przez poszczególne Oddziały gospodarstw i firm. W kategorii Firmy komisja wybrała firmę "POL-MAK" z siedzibą

w Ludwin Kol. 58, 21-075 Ludwin pow. Łęczna. W kategorii Rolnicy wybrano Gospodarstwo Rolne Bożeny i Jana Pilipiuk w Żeszczance, gmina Sosnówka, pow. Biała Podlaska.

Mistrzowie Wojewódzcy AGROLIGA 2003 zostali zgłoszeni do tytułu Mistrza Krajowego AGROLIGA 2003.

Prezentacja Mistrzów Wojewódzkich AGROLIGI 2003 będzie prowadzona w programach Redakcji Programów Wsi i Rolnictwa TVP S.A. oraz miesięczniku "AgroBazar".

Wybór Mistrza Krajowego zostanie dokonany przez Kapitułę Konkursu AGROLIGA 2003 w następujący sposób:

- we wrześniowym numerze "Agrobazaru" zostaną przedstawione wizytówki wszystkich laureatów wojewódzkich biorących udział w tegorocznym konkursie,
- w programach Redakcji Programów Wsi i Rolnictwa TVP S.A. widzowie będą na bieżąco informowani o zasadach i przebiegu konkursu,
- Kapituła Konkursu AGROLIGA 2003, w skład której wchodzi Mistrzowie Krajowi poprzednich edycji i przedstawiciele organizatorów, przyzna kandydatom punkty w skali od 1 do 10,
- łączna suma punktów pozwoli wyłonić 7 najlepszych firm i 7 rolników - ścisłych finalistów,
- Mistrzowie Krajowi AGROLIGI 2003 w kategorii Rolnicy i Firmy zostaną wyłonieni w systemie Audiotele spośród 7 ścisłych finalistów w kategoriach Rolnicy i Firmy.
- Krajowy Finał Konkursu AGROLIGA 2003 odbędzie się w styczniu 2004 roku.

Prezentacja laureatów :

Kategoria Firma -

"POL-MAK" w Ludwin Kol. 58,
21-075 Ludwin
pow. Łęczna
tel. (081) 75 70 090
fax. (081) 75 70 330

Wytwórnia makaronu domowego POL-MAK, mająca swoją siedzibę w miejscowości Ludwin, pow. Łęczna, rozpoczęła działalność "od podstaw" w roku 1995. Jej właściciel, Pan Grzegorz Polak, absolwent AGH Kraków, od samego początku postawił na rozwój realizując coraz to nowe przedsięwzięcia, które są odpowiedzią na wzrastający popyt na wyroby "makaronowe". Starając się sprostać wyzwaniom rynku firma stosuje sprawdzone technologie i unowocześnia bazę produkcyjną. W ciągu ostatnich trzech lat nastąpił znaczny rozwój firmy. W 2002 r. wskaźnik zadłużenia firmy wynosił 16,84%. Dzięki dobrej jakości produktów Firma pozyskała zaufanie ponad 300 kontrahentów z całego kraju. Głównymi produktami są makarony: krajanka 4-ro jajeczna (1995), makaron tłoczony (2000), krajanka 2-jajeczna (2002) oraz nowe wyroby, tj. kluski typu łazanki i "zacierka". Firma "POL-MAK" sprzedaje swoje produkty na terenie województwa lubelskiego, mazowieckiego, podkarpackiego i małopolskiego. W najbliższym okresie planowane jest zdobycie nowych rynków zbytu.

Firma "POL-MAK" była dwukrotnie finalistą konkursu Małe i Średnie Przedsiębiorstwo woj. lubelskiego.

Znakomity domowy smak makaronów Firma uzyskuje dzięki sprawdzonej recepturze oraz nowoczesnej technologii produkcji, gwarantującej zachowanie najwyższej jakości. Na wyposażeniu firmy jest własna wybijalnia świeżych jaj oraz pasteryzatornia masy jajecznej, co pozwala na utrzymanie wymaganych parametrów mikrobiologicznych. Nad jakością produkcji czuwa nowoczesne laboratorium spełniające normy europejskie. Wysokie kwalifikacje pracowników, stosowane metody zarządzania i organizacji procesów produkcyjnych są potwierdzone certyfikatem jakościowym systemu HACCP w zakresie dostosowawczym do norm Unii Europejskiej (badanie norm jakości odbywa się na każdym etapie produkcji,

Analizy ekonomiczne

➔ począwszy od surowca wejściowego do wyrobu gotowego). Certyfikat HACCP uzyskano w kwietniu 2003 r.

Firma "POL-MAK" jest jednym z największych pracodawców w regionie dając zatrudnienie w systemie trójzmianowym miejscowej ludności (91 osób). Ponadto, jest jednocześnie modelowym przykładem współpracy rodzinne. W firmie w czasie wakacji pracują synowie właściciela.

Produktem szczególnie poszukiwanym przez gospodynie i smakoszy jest "Makaron domowy", mający smak i wygląd prawdziwego domowego wyrobu oraz będący podstawą do sporządzania smacznych posiłków. Dlatego też powinien znaleźć swoje stałe miejsce na polskich stołach, czyli "Polska tradycja - domowy smak".

Czynniki decydujące o wyborze firmy "POL-MAK" to:

- wysoka jakość produktów,
- nowoczesna linia technologiczna,
- stworzenie miejsc pracy dla miejscowej ludności na obszarze gdzie jest duże bezrobocie.
- osiągnięcie rentowności na powyżej średniej krajowej dla swojej branży.

Kategoria Rolnik - Gospodarstwo Rolne

Bożena i Jan Pilipiuk
Żeszczynka 61
21-518 Sosnówka
tel. (83) 379-11-88

Państwo Bożena i Jan Pilipiukowie

prowadzą gospodarstwo rolne we wsi Żeszczynka, gm. Sosnówka, pow. bialski, woj. lubelskie ukierunkowane na produkcję bydła mlecznego.

W 1984 r. Państwo Pilipiukowie przejęli gospodarstwo od rodziców o ogólnej powierzchni 14,50 ha. Gospodarstwo w chwili przejścia było wielokierunkowe, w niczym nie wyróżniające się od innych gospodarstw położonych na tym terenie.

W 1996 r. korzystając z kredytów preferencyjnych, z dopłatą do oprocentowania ze środków ARiMR, wybudowali pierwszą oborę na 36 szt. krów i zakupili 22 szt. jałówek cielnych rasy HF. W następnym roku gospodarstwo jako pierwsze na tym terenie uzyskało certyfikat sanitarno-weterynaryjny co umożliwiło bezpośredni odbiór mleka z gospodarstwa.

Obecnie powierzchnia gospodarstwa wynosi 80 ha użytków rolnych, w tym 45 ha stanowią użytki zielone. W 2002 r. struktura zasiewów oraz plony przedstawiały się następująco:

mieszanki zbożowe	19 ha
plon 42 q/ha,	
kukurydza na kiszonkę	10 ha
plon 750 q/ha,	
lucerna	9 ha
plon 600 q/ha.	

Gospodarstwo posiada pełen zestaw maszyn rolniczych do uprawy roli oraz sprzętu do zbioru i sporządzania kiszonek i sianokiszonek.

W roku ubiegłym średnia wydajność

z obory wyniosła 6 300 l, a rekordzistka w oborze dała 12 000 l mleka. Średnia roczna zawartość tłuszczu w mleku wyniosła 4,14 %, białka 3,41% przy zawartości bakterii 14 tys. szt. i komórek somatycznych 157 tys. w 1 ml. mleka. Pozwoliło to gospodarstwu na ciągłą sprzedaż mleka w klasie ekstra uzyskując średnią roczną cenę 1,20 zł za 1 litr. Odbiorcą mleka jest OSM SPOMLEK w Radzynie Podlaskim.

W miesiącu kwietniu 2002 r. rozpoczęto budowę wolno stanowiskowej obory na 96 szt. krów mlecznych, wyposażonej m.in. w halę udojową typu Auto tandem wraz z elektronicznym pomiarem ilości mleka, w boksy paszowe do zadawania paszy treściwej oraz komputerowy system zarządzający stadem. Ogólny koszt budowy wraz z zakupem 30 szt. jałówek hodowlanych wyniósł około 700 000 zł. W/w inwestycja została sfinansowana głównie dzięki preferencyjnym kredytom z ARiMR udzielonym przez Bank Spółdzielczy w Wisznicach.

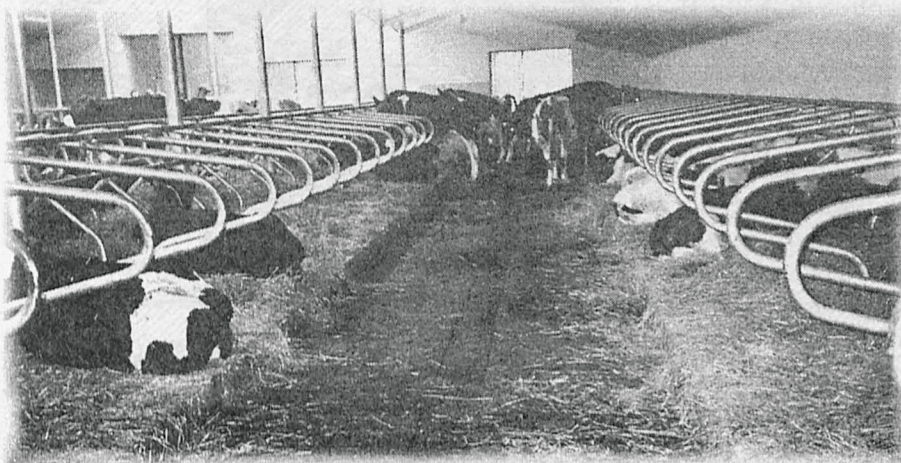
Obecnie w gospodarstwie znajduje się 102 szt. bydła, w tym 67 krów mlecznych.

Od 1990 r. Państwo Bożena i Jan Pilipiukowie ściśle współpracują z WODR w Lublinie Oddział w Grabnowie, prowadząc w swoim gospodarstwie pokazy i demonstracje z produkcji roślinnej i zwierzęcej, uczestnicząc w wyjazdach szkoleniowych, szkoleniach i kursach.

Czynniki decydujące o wyborze Gospodarstwa Rolnego Bożeny i Jana Pilipiuków na Mistrza Wojewódzkiego to:

- skala produkcji,
- nowoczesna obora wolno stanowiskowa, hala udojowa i sterowany komputerowo system żywienia krów paszami treściwymi,
- przemyślana, długofalowa koncepcja rozwoju gospodarstwa,
- szybki cykl przeprowadzenia zaplanowanej inwestycji,
- otwartość na współpracę z WODR i innymi rolnikami. ■

Alina Syp
Bazyli Filatiuk

Obora wolnostanowiskowa w gospodarstwie P. Pilipiuków

Zarządzanie gospodarstwem rolnym

Kazimierz Kuć

Gwałtowne przejście w rolnictwie z gospodarki centralnie sterowanej do gospodarki rynkowej stanowiło silny wstrząs dla większości gospodarstw. Głębokie zróżnicowanie cen, z jednej strony, na produkty wytwarzane w gospodarstwie, z drugiej, na środki do produkcji rolnej, przy naturalnym braku możliwości do szybkiej adaptacji organizacji gospodarstw i produkcji rolniczej do nowych warunków rynkowych wymusiło u rolników tendencję drastycznego oszczędzania na wydatkach produkcyjnych i osobistych.

W wyniku ograniczenia nakładów płonotwórczych i chroniących produkcję nastąpiło wyraźne obniżenie wielkości produkcji rolniczej jak i spadek dochodów ludności wiejskiej utrzymującej się z rolnictwa.

Pozycję rynkową gospodarstwa rolniczego kształtuje przede wszystkim jego efektywność. W długim przedziale czasu, szanse rozwojowe zapewnią sobie tylko te gospodarstwa, które lepiej i szybciej niż inne dostosują swój potencjał, skalę i strukturę produkcji oraz koszty wytwarzania do możliwości konkurowania na rynku. Wymaga to od rolników nabycia umiejętności podejmowania skuteczniejszych decyzji opartych na analizie efektywności dotychczasowej działalności gospodarczej.

Analiza, w ogólnym pojęciu, oznacza

Funkcjonowanie gospodarstw rolniczych nierozzerwalnie związane jest z rynkiem. Ciągłe procesy wzajemnego dostosowywania się podaży i popytu wymaga na uczestników rynku aktywnej postawy. Przy czym każda ze stron ma odmienne cele. To też integralną częścią mechanizmów rynkowych jest rywalizacja producentów w zakresie pozyskania odbiorców własnych produktów. Wymaga to utrzymania stałej i wysokiej zdolności do konkurencji rynkowej.

metodę postępowania polegającą na dzieleniu określonej całości (gospodarstwa rolnego) na części składowe a następnie rozpatrywaniu każdej z nich z osobna, w celu:

- poznania struktury badanej całości oraz związków i zależności w niej występujących (analiza strukturalna),
- wykrycia mechanizmu funkcjonowania badanej całości (analiza przyczynowa).

Analizą obejmujemy gospodarstwo jako całość zagadnień związanych z oceną potencjału produkcyjnego, zorganizowaniem produkcji oraz uzyskanych efektów rzeczowych i finansowych.

Podstawowym zadaniem analizy gospodarstwa rolniczego jest uzyskanie odpowiedzi na następujące pytania:

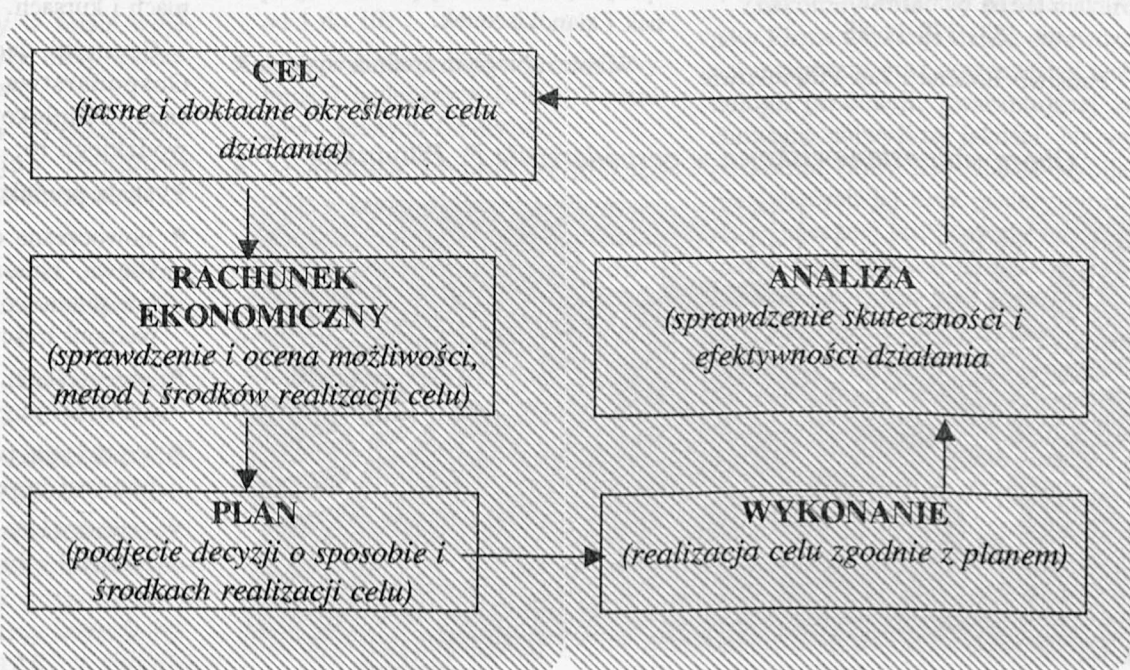
- jak gospodarowano w danym okresie, jakie są rezultaty i czy są one dawałające?

- jakie są przyczyny osiągniętego stanu?
- co należy przedsięwziąć aby w przyszłości utrzymać korzystne wyniki a niekorzystne poprawić?

Odpowiedź na te pytania wymaga zrealizowania dwóch etapów. Pierwszy z nich polega na zgromadzeniu niezbędnych informacji źródłowych (opisie gospodarstwa), drugi zaś na krytycznej ocenie stwierdzonych faktów i zależności.

Rezultaty działalności w gospodarstwie rolnym kształtowane są przez czynniki zależne i niezależne od rolnika. Wśród czynników niezależnych największą rolę odgrywa sytuacja rynkowa w ujęciu mikro - i makroekonomicznym.

Produkcja rolnicza jako działalność celowa, może być prowadzona w mniej lub bardziej racjonalny sposób. Podstawą oceny czy działanie jest racjonalne, jest jego skuteczność, tj. osiągnięcie zamierzonego celu. Jest to możliwe

Analizy ekonomiczne

w przypadku już zakończonego działania. W przypadku działań, które planujemy podjąć, racjonalność można oceniać tylko pośrednio, na podstawie sposobu jego przygotowania. Jeśli planowane działanie zostało przygotowane z wykorzystaniem wiedzy o tym w jakich warunkach najprawdopodobniej będzie realizowane to jego skuteczność (osiągnięcie założonego celu) będzie prawdopodobnie wysoka. Im warunki, w jakich będzie realizowane planowane działanie, będą bardziej realne, tym założony cel będzie bardziej skuteczny.

Schemat przygotowania racjonalnego działania powinien zawierać następujące etapy:

- postawienie jasnego i ściśle określonego celu działania (cel)
- zbadanie środków i warunków, które trzeba zastosować, aby osiągnąć cel zamierzony (analiza, rachunek ekonomiczny),
- ułożenia dokładnego planu działań zmierzających do celu, przy zastosowaniu najbardziej odpowiednich

skontrolowanie osiągniętych wyników przez porównanie ich z zamierzonym celem, wyciągnięcie wniosków z poszczególnych etapów i wprowadzenie poprawek dotyczących: celu, warunków, środków, planu działania, jego realizacji i oceny (ocena, kontrola).

Jednym z najważniejszych, a zarazem najtrudniejszych do zrealizowania etapów jest określenie celu. W praktyce podejmując działanie, rzadko kiedy zastanawiamy się jaki naprawdę docelowy stan rzeczy chcemy osiągnąć. Cel często jest niesformułowany, lub formułowany w sposób bardzo ogólny niejasny dla osób z bliskiego otoczenia. Bez jasnego określenia celu nie jest możliwa poprawna ocena podejmowanego przedsięwzięcia, a zwłaszcza ocena jego skuteczności i efektywności. Trudności w określeniu celu działań gospodarczych mogą również wynikać z faktu, że dążymy do osiągnięcia kilku celów naraz. Wynika to z nie uzgodnienia z rodziną celu głównego i celów ubocznych mniej ważnych i wzajemnie wykluczających się. Staranny namysł nad wyborem celu głównego i celów drugorzędnych (pomocniczych, pośrednich) a także jasne i jednoznaczne ich przedstawienie, jest nie tylko warunkiem skutecznego działania, ale także sposobem na likwidację celów nawzajem wykluczających się bądź prowadzących do rodzinnych konfliktów.

Sformułowanie celu pozwala przystąpić do drugiego etapu, w którym sprawdzamy warunki i możliwości osiągnięcia celu. Rzadko bywa, że jest tylko jeden sposób dojścia do celu. Z reguły jest ich wiele i spo-

śród z nich należy wybrać ten, który w najwyższym stopniu zapewni powodzenie. Sprawdzenie, który z dostępnych sposobów jest najkorzystniejszy z punktu widzenia realizacji celu gospodarczego, jest równoznaczne z przeprowadzeniem rachunku ekonomicznego.

Rachunek ekonomiczny jest narzędziem podejmowania decyzji i zawsze musi być sporządzony z punktu założonego celu.

Kolejny etap to zaplanowanie działania, czyli podjęcie decyzji o sposobie i środkach realizacji celu. Plan jest więc decyzją jak i narzędziem realizacji zamierzeń. Plan może być narzędziem tak długo, jak długo warunki w jakich nam przyszło działać zgodnie z przewidywaniami. Jeśli warunki ulegną znacznym odchyleniom i postępowanie zgodne z planem zagraża osiągnięciu celu, plan musi być zmieniony. Cechą dobrego planu jest jego elastyczność, bądź, jak kto woli, wariantowość zmniejszająca ryzyko niepowodzenia. Praktyczną oceną planu działania jest stopień realizacji celu.

Końcowymi etapami skutecznego działania jest realizacja zamierzeń i ocena osiągniętych rezultatów. Oceniając wyniki sprawdzamy, czy został osiągnięty cel. Czy zastosowane środki i sposoby realizacji były właściwe, tzn. czy efektywnie je wykorzystano.

Jeśli działanie nie było skuteczne, to jakie były przyczyny niepowodzenia? Odpowiedzi na te pytania pozwolą na sformułowanie nowego celu i podjęcia nowego cyklu sprawnego działania.

Reasumując, ocena przedsięwzięć gospodarczych nosi nazwę analizy ekonomicznej. Analiza ekonomiczna spełnia w stosunku do działań już zakończonych taką samą rolę, jak rachunek ekonomiczny w stosunku do działań nowopodejmowanych.

c.d.n.

środków w przewidzianych warunkach (decyzja, plan),

- urzeczywistnienie, czyli wykonanie zamierzonych czynności stosownie do powziętego planu (wykonanie, realizacja),

OGŁOSZENIA OGŁOSZENIA OGŁOSZENIA

Stanisław Szpyruk

Kol. Dobryń 58 gm.

Zalesie tel. 375 96 03

Sprzedam słomę w belach

Lekarz weterynarii

Radostaw Czyżak

Rokitno tel. 345 30 11

wykonuje:

♣ leczenie i profilaktyka

♣ wyjazdowe badanie na ciężęUSG

SAPARD dla producentów mleka

Minimalne wykorzystanie funduszu Sapard przez gospodarstwa rolne oraz krótki okres jaki pozostał do końca jego funkcjonowania wymagają przypomnienia rolnikom o istniejącej szansie. Według rozpoznania jakie zrobili pracownicy WODR, w naszym województwie jest ponad 900 gospodarstw (z tego 10% w powiecie Łuków) sprzedających ponad 20 tysięcy litrów mleka rocznie. Te gospodarstwa są potencjalnymi beneficjentami Schematu 2.1 obejmującego restrukturyzację produkcji mleka. Dotychczas z pomocy skorzystało około 0,5% gospodarstw z podanej wyżej liczby, nie może to zadowalać rolników, doradców, pracowników obsługi Programu ani polityków.

Zdając sobie sprawę, że jesteśmy jedyną służbą mogącą realnie pomóc rolnikom w przygotowaniu skomplikowanych dokumentów, pracownicy WODR w Końskowoli postanowili dotrzeć do większości gospodarstw spełniających podstawowe kryteria. Trzeba zaznaczyć, że większość z tych rolników była już informowana i słyszała o zasadach Programu.

Schemat dotyczący producentów mleka stał się bardziej atrakcyjny po przyjęciu przez Brukselę, w lipcu bieżącego roku, polskiej propozycji zmian do Programu Operacyjnego SAPARD. Zmiany te dotyczą:

- zwiększenia udziału funduszy SAPARD w finansowaniu przedsięwzięć do 130 tys. a dla inwestycji gdy jej elementem są urządzenia do postępowania z odchodami do 170 tysięcy na jednego beneficjanta
- możliwość wielokrotnego korzystania z pomocy w ramach SAPARD, nie częściej niż raz w roku
- zwiększenie limitu docelowej produkcji mleka do 550 tys. litrów
- możliwość ubezpieczenia rolnika w ZUS lub KRUS co daje szansę dwuzawodowcom
- możliwość finansowania zakupu ciągników rolniczych

Nie zmieniły się natomiast wymagania dotyczące dobrostanu zwierząt, ochrony środowiska i higieny

pozyskiwania mleka oraz przygotowania zawodowego rolników.

Przypomnę, że z udziałem funduszu SAPARD możliwe jest finansowanie większości nakładów związanych z produkcją mleka w tym:

- budowa, rozbudowa, dokończenie budowy i modernizacja obór wraz wyposażeniem,
- zakup i instalacja wyposażenia technologicznego do postępowania z mlekiem,
- zakup zwierząt hodowlanych,
- budowa i zakup urządzeń do prawidłowej gospodarki odchodami zwierzęcymi,
- budowa i zakup urządzeń do produkcji, zbioru i przechowywania pasz,
- urządzenie i wyposażenie pastwisk.

Rolniku SAPARD to szansa a szansę należy wykorzystywać, po szczegóły zgłoś się do doradcy WODR.

Andrzej Mazur

Polska znajduje się wśród czołowych europejskich producentów wielu gatunków warzyw. Na rynku Unii Europejskiej po przystąpieniu Polska będzie 4-5 producentem warzyw. Produkcją tą w naszym kraju zajmuje się około 1,6 mln. gospodarstw. Przy czym produkcję towaroworynkową prowadzi około 15-20 % gospodarstw (tj. 350-400 tys.).

Unia Europejska Nowe wyzwania dla producentów warzyw

Jakie są nasze silne i słabe strony w konkurencji z państwami Unii oraz jakie czekają nas korzyści i niestety zagrożenia przedstawię w kilku punktach.

Silne strony:

- dostępność ziemi rolniczej o różnej bonitacji,
- tania siła robocza o różnych kwalifikacjach,
- możliwość skorzystania z pieniędzy w ramach obecnej i przyszłej pomocy unijnej (program Sapard),
- ugruntowana pozycja w produkcji warzyw gruntowych w Europie,
- rosnąca liczba gospodarstw

- dużych i nowoczesnych zdolnych konkurować z gospodarstwami Unii,
- koszty produkcji niższe niż w UE, z powodu niższych kosztów pracy i mniejszego zużycia obrotowych środków produkcji,
- rośnie rola supermarketów w obrocie warzywami.
- duży udział sprzedaży na targowiskach hurtowych.
- eksport warzyw świeżych i przetworzonych do krajów UE i Europy Wschodniej.

Słabe strony:

- wykorzystywanie do produkcji warzyw gleb o słabej bonitacji

- podwyższa koszty produkcji co nie przekłada się na wysokie plony,
- w niektórych rejonach kraju dostępność wody, wysokie koszty nawadniania.
- zatrudnianie stałych wykwalifikowanych pracowników (wysokie koszty: ZUS),
- brak własnego kapitału,
- niski udział przetwórstwa w zagospodarowaniu produkcji warzyw,
- niestabilne ceny, brak kontraktacji, niskie plony,
- Rozdrobnienie gospodarstw, brak organizacji rynku (grup producenckich),
- w zbyt małym stopniu

➔ uczestniczymy w wymianie handlowej z zagranicą.

Korzyści:

- niska cena ziemi,
- niskie koszty dorywczej pracy najemnej,
- dostępność kapitału obcego pozwalającego modernizować gospodarstwa,
- ceny warzyw w zależności od podaży na rynek warzyw świeżych i do przemysłu,
- produkowane warzywa są zdrowsze- mają mniej szkodliwych pozostałości,
- struktura obszarowa gospodarstw sprzyja produkcji pracochłonnych gatunków warzyw,
- niższe niż w Unii koszty produkcji,
- aby być konkurencyjni musimy szybko zorganizować nowoczesny rynek, podnieść jakość produktów oraz zapewnić ciągłość dostaw o odpowiedniej jakości.

Zagrożenia:

- wysokie koszty energii, wody używanej do nawadniania,
- brak wykwalifikowanych stałych pracowników,
- wysokie zadłużenie gospodarstw warzywniczych,
- utrata konkurencyjności z powodu gorszych warunków klimatycznych (warzywa ciepłolubne), niższych plonów,
- gospodarstwa nie będące w stanie sprostać konkurencji będą musiały zrezygnować z produkcji warzyw gruntowych,
- słabe wyposażenie techniczne w stosunku do gospodarstw w UE,
- import warzyw z UE na skutek zniesienia cel.

W połowie sierpnia, jak co roku, w Janowie Podlaskim odbyła się aukcja koni arabskich. W dniach 9 i 10 sierpnia przybyli hodowcy, kupcy i liczni miłośnicy koni by ocenić postęp w hodowli tych zwierząt oraz uczestniczyć w pokazie i aukcji koni arabskich.

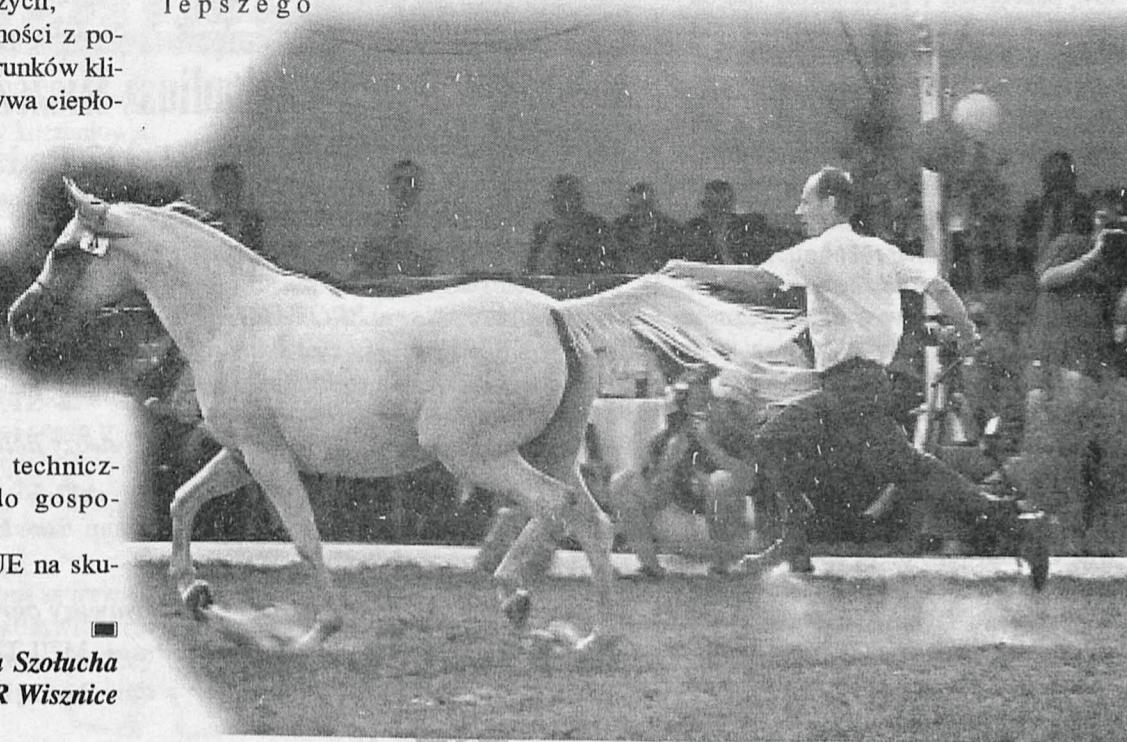
w Janowie Podlaskim Gala koni arabskich

W dniu 9 sierpnia miał miejsce 25 Polski Narodowy Pokaz Koni Arabskich Czystej Krwi. Międzynarodowa komisja pod przewodnictwem Hiszpanki Teresy de Bordon Marqueza de Laula oceniła 94 konie. Rywalizacja była zacięta. Sędziowie mieli w tym roku bardzo trudny wybór, gdyż konie prezentowały się wspaniale i były bardzo dobrze przygotowane do pokazów. Czempionką Polskich Klaczy Młodszych została 2-letnia wychowanka janowskiej Stadniny klacz **Palmera**. Została też uznana za najlepszego konia tegorocznego pokazu. **Palmera** została udekorowana różową wstęgą przez ministra Jerzego Wysokińskiego z Kancelarii Prezydenta i wiceministra rolnictwa Jerzego Pilarczyka. Uehonorowany został również dyrektor Stadniny Koni w Janowie Podlaskim Pan Marek Trela. Odebrał z rąk Pani minister Joanny Szymanek-Deresz puchar ufundowany przez Kancelarię Prezydenta i statuetkę księcia Józefa Poniatowskiego, ufundowaną przez Stowarzyszenie Hodowców Polskich Koni Arabskich "Korona". Czempionem Polskich Ogierów Starszych został 24-letni koń, także ze Stadniny janowskiej **Balon**, a Czempionką Polskich Klaczy Starszych została 7-letnia klacz ze Stadniny w Michałowie **Emanda**. Przyznano również Tytuł Najlepszego

Wyścigowego Konia Pokazu. Został nim 6-letni ogier **Espadero** z Janowa, zaś tytułem Najpiękniejsza Klacz Pokazu uhonorowano kasztanowatą klacz **Falladę** z Michałowa.

Następnego dnia tj. 10 sierpnia w niedzielę odbyła się aukcja **Pride of Poland**. Prowadził ją z dużym profesjonalizmem Anglik Todd Watt korzystający z pomocy polskiego dziennikarza Artura Orzecha. Ogółem wystawiono do licytacji 37 klaczy oraz 22 konie w tzw. cichej sprzedaży. Rekord tegorocznej sprzedaży uzyskały dwie klacze. Obie ze Stadniny w Michałowie. Jako pierwszą klacz **Embellę** sprzedano do Stanów Zjednoczonych za 140 tys. euro. Trzecia w kolejności siwa klacz **Elwia** sprzedana została za taką samą cenę do Emiratów Arabskich. Ogółem w tym roku uzyskano 772 tys. euro. Nie jest to rekordowy wynik. Bardzo zadowolony był jednak dyrektor Stadniny z Michałowa, którego konie uzyskały w tym roku bardzo dobry wynik finansowy. Równie zadowolona była licznie zgromadzona publiczność. Mogła przez te dwa dni podziwiać piękno koni arabskich jak również dokonać zakupów pamiątek i akcesoriów związanych z końmi.

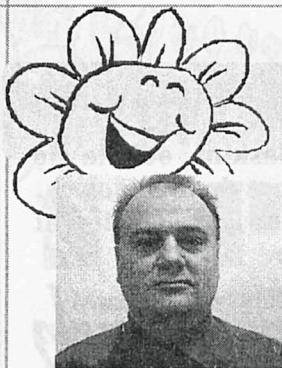
Marek Lewandowski

Opr. Elżbieta Szolucha
PZDR Wisznice

Aktywizacja

II Bialskopodlaskie Święto Miodu

**Krzysztof
Osielski**

Imprezę zorganizowali: Związek Pszczelarzy "PODLASIE", Osiedlowy Dom Kultury w Białej Podlaskiej, Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Grabanowie. Honorowym patronatem festyn objęli: Marszałek Województwa Lubelskiego, Prezydent Miasta Biała Podlaska, Starosta Powiatu Bialskiego, Wójt Gminy Biała Podlaska. Patronem medialnym święta było Katolickie Radio Podlasia i "Słowo Podlasia".

Obchody zaczęły się mszą św. o godz. 12⁰⁰ w kościele pw. św. Anny w Białej Podlaskiej. Oficjalnego otwarcia imprezy dokonał Prezes Związku Pszczelarzy "PODLASIE" Marian Kamiński, następnie głos zabrali: Starosta Powiatu Bialskiego Tadeusz Łazowski i Z-ca Dyrektor WODR ds. Oddziału w Grabanowie Arkadiusz Szymoniuk. Zarówno mszę św. jak i uroczyste otwarcie imprezy uświetniła orkiestra dęta OSP z Łomaz.

W tym roku na Placu Wolności gościło wielu wystawców i producentów z całej Polski, oferujących duży wybór sprzętu pszczelarskiego, produktów pszczelich i przetworów miodowych. Oto niektórzy z nich: PPHU Tomasz Łysoń z Sułkowic k/Andrychowa, Zakład Elektromechaniczny Michał Janczur z Krakowa, Spółdzielnia Pszczelarska "APIS" z Lublina i inni. Uwagę zwracały liczne, kolorowe, pachnące miodem stoiska pszczelarzy z naszego miasta i okolic. Na stoiskach oferowano liczne gatunki miodu, świece woskowe o fantastycznych kształtach, leki i kosmetyki na bazie produktów pszczelich. Święto Miodu było okazją do degustacji produktów pszczelich i przetworów miodowych.

Dużym powodzeniem cieszyło się stoisko WODR Oddziału w Grabanowie, obsługiwane przez specjalistów ds. pszczelarstwa. Swoją atrakcyjność zawdzięczało fachowym doradztwem, wystrojem, miłą obsługą oraz prowadzoną degustacją. Dużym uznaniem wśród odwiedzających stoisko cieszyły się broszury o tematyce pszczelarskiej,

W dniu 3 sierpnia b.r. na Placu Wolności odbyła się II edycja obchodów BIALSKOPODLASKIEGO ŚWIĘTA MIODU pod hasłem "Miód - tradycja, zdrowie i kondycja".

oszlony ul z żywą rodziną pszczoła, oferowane do degustacji i sprzedaży rodzaje miodu, a także orzeźwiający napój miodowo-cytrynowo-miętowy.

Festynowi towarzyszyły popisy znanych i lubianych zespołów: Podlaskiej Kapeli Ludowej prowadzonej przez Andrzeja Stępkę, Kapeli Ludowej z Drelowa, grupy wokalne "CHWILKA" prowadzonej przez Ireneusza Parafiniuka, Klubu Tańca Towarzyskiego "AIDA" prowadzonego przez Elżbietę Juszczyk, kabaretu "SZU-SZU" z Rokitna, młodzieżowej grupy teatralnej ODK, młodych śpiewających białczanek-Emilki i Edyty Nikoniu, zespołu muzycznego "AWANS". Pokaz wschodnich sztuk walki Teakwon-do wykonała młodzież pod czujnym okiem trenera Mariusza Michalczuka. Dużym zainteresowaniem widzów cieszyły się gawędy o pszczołach i produktach pszczelich, wygłaszane przez znanych pszczelarzy: Czesława Szulaka, Witolda Chlebickie-

go oraz Sławomira Śledzia. Wielką atrakcją dla dzieci była masowo odwiedzana, nadmuchiwana zjeżdżalnia.

Występy były przeplatane licznymi konkursami rodzinnymi, takimi jak:

- wylizywanie talerzyka z miodem
- plaster miodu
- balonowa pszczołka
- zbijanie ramek
- zbieranie miodu.

Odbył się także indywidualny konkurs wiedzy o pszczelarstwie oraz konkurs muzyczny karaoke. Uczestnicy konkursów otrzymali atrakcyjne nagrody. Wszystko perfekcyjnie zapowiadał pan Jędrzy Nowachowicz.

Festynowe harce trwały nieprzerwanie do późnych godzin wieczornych za sprawą zespołu muzycznego "AWANS", który wspaniale bawił liczną publiczność. ■

PH „ARKADY”

Arkadiusz Miszczuk

Rusity 49, 21-222 Podedwórze
tel. (083) 379-51-24, kom. 608 516 126

Oferuje do sprzedaży produkty firmy EKOPLON S.A.

- **Koncentraty pełne - PROTAMIK**
- **Koncentraty 5% i 10%**
- **Mieszanki witaminowo-mineralne**
 - FARMER
 - EKOFOS
 - SORBIX
- **Pasze pełnoporcjowe:**
 - PRESTARTER
 - STARTER
- **Nawozy dolistne rolnicze**
 - EKOLIST MAKRO
 - EKOLIST MONO
 - MIKROSOL
- **Nawozy ogrodnicze**
 - MULTIWIT- płynne doglebowe
 - MULTIWIT granulowane doglebowe
- **Prefiksy dla trzody chlewnej przeżuwaczy i drobiu:**
 - DYNAMIX
 - EKOMIX
 - PREMIX 4%

Porady w ogrodzie ozdobnym - wrzesień

Wrzesień to już koniec lata, czas pomyśleć o pracach i zabiegach w naszym ogrodzie jakie musimy wykonać przed nadejściem jesiennych dni. Dojrzewają owoce w sadzie, kwitną ostatnie kwiaty, pokazuje się "babie lato" i są to jeszcze ciepłe dni ale oznaka zbliżającej się zimy. Znajdźmy kilka chwil aby pocieszyć nasz wzrok przed nadejściem zimy pięknem naszego ogrodu.

Przystąpmy do niezbędnej pracy w ogrodzie, nasadźmy nowe rośliny i poróbmy porządki.

Drzewa i krzewy ozdobne

Drzewa i krzewy iglaste, a głównie zimozielone, należy do końca września niezależnie od pogody podlewać. Dzięki temu nie przesychną. Przyczyną uszkodzeń zimowych drzew iglastych jest nie mróz, lecz susza. Transpirują one również zimą, co powoduje utratę wody, którą roślina może uzupełnić, pobierając potrzebną ilość przez korzenie. Możliwe jest to wówczas, gdy gleba jest wystarczająco wilgotna. W przeciwnym razie rośliny usychają.

Jeśli mamy zamiar przesadzać krzewy w inne miejsce, jest to najodpowiedniejsza pora / koniec lata/. Najlepiej poprzedniego dnia dobrze podlać ziemię wokół rośliny, będzie wtedy ściślej przylegać do korzeni. Bardzo ważne jest uformowanie bryły korzeniowej, tak aby nie obsypywała się ziemia. Do formowania bryły używamy bardzo ostrego szpadla. Przy sadzeniu należy przestrzegać bardzo ważnej zasady; sadzić płycej niż za głęboko, a najlepiej tak samo jak rosły rośliny na poprzednim miejscu.

Uszkodzone lub zmarłe pędy wierzchołków jodeł, świerków i sosen można zastąpić jednym z pędów bocznych. Przymocowujemy pęd boczny do uszkodzonego wierzchołka lub mocujemy dodatkowo czop.

Niektóre krzewy ozdobne są jesienią obwieszane jaskrawo zabarwionymi owocami; ponieważ są trujące, należy przestrzegać dzieci przed ich

spożyciem. Mniej lub bardziej trujące są owoce wawrzynka, bluszczu, niektórych gatunków berberysów, jaśminowca i trzmieliny.

Mało kto wie, że owoce mahoni mogą znaleźć zastosowanie w gospodarstwie domowym. Jest to bardzo cenny dodatek do marmolad, poprawiając ich wartość smakową. Ponieważ nie każdemu smak ten musi odpowiadać, należałoby najpierw zrobić próbę. Należy pamiętać, że zjedanie owoców mahoni w stanie surowym może być niebezpieczne dla dzieci.

Trawnik

Należy systematycznie podlewać trawnik, ponieważ w ostatnich latach w miesiącu wrześniu występuje mało opadów atmosferycznych. Podlewamy dwa razy w tygodniu tak aby ziemia przemieęła na głębokość 10 cm.

Wykonujemy zabieg koszenia raz w tygodniu, pomimo że trawa rośnie wolniej.

Nie stosujemy nawożenia azotowego, jeśli zastosujemy, wówczas trawa będzie bardziej delikatna i szybciej zimą wymarźnie. Możemy zastosować tylko nawożenie fosforowo-potasowe - najpóźniej do połowy września.

Wygrabiamy systematycznie opadłe liście z trawnika, jeśli tego zabiegu nie wykonamy, miejsca gdzie są liście będą puste i brzydkie.

Oczko wodne

Problemem w naszym zbiorniku wodnym są opadające liście z drzew, ponieważ gromadzą się w wodzie i tworzą się procesy gnilne. Sztucznie wykonany zbiornik wodny nie zdoła następnego roku lecz szpeci nasz ogród. Aby temu zapobiec, należy zakładać siatkę na lustro wody i systematycznie w miarę opadających liści je usuwać.

Byliny

Wrzesień to miesiąc w którym sadzimy rośliny cebulowe. Ażeby zdołały wykształcić dostateczną ilość korzeni przed okresem mrozów, sadzenie należy zakończyć mniej więcej około 10

września. Pamiętajmy o dobrej glebie pod cebule, ponieważ rośliny cebulowe dobrze rosną i kwitną tylko wtedy, gdy mają dobrą ziemię. Nie wszystkie rośliny cebulowe wymagają jednakowej ziemi np.; krokusy, tulipany, narcyze i szafirki uwielbiają obornik. Obornik pod w/w rośliny należy zastosować rok wcześniej a nie na jesieni tego samego roku. Jeśli nie zastosowaliśmy wcześniej obornika możemy dać ziemię kompostową jak również zastosować Azofoskę w ilości 5-7 dag na 1 m² na glebach lekkich.

Cebule należy sadzić w ażurowych pojemnikach, na jednakowej głębokości. Głębokość sadzenia uzależniona jest od wielkości cebul np.; narcyz - 15 cm, krokusy 10-15 cm, tulipany 8 cm, itd.

Możemy dzielić i sadzić wszystkie byliny rabatowe. Przed podziałem obcinamy krótko wszystkie części nadziemne. Korzenie skracamy o połowę. Podzielone części nie mogą być za małe, gdyż w pierwszym roku kwity by bardzo słabo. Głębokość dołka powinna zapewnić korzeniom pionową pozycję podczas sadzenia. Po posadzeniu konieczne jest dobre ubicie ziemi i podłanie roślin.

Byliny wrażliwe takie jak Anemone japońska, Helianthemum i Kniphofa, nie powinno się ruszać jesienią. Przesadzamy je dopiero wiosną.

Pod koniec września jeśli mamy murki sprawdzamy dokładnie szczeliny czy są dobrze wypełnione ziemią. Najlepsza do wypełnienia jest mieszanka rozłożonego obornika i piaszczystej ziemi gliniastej.

Ostatnim terminem sadzenia bratków, stokrotek i niezapominajek jest pierwsza dekada września. Chronimy dalej przed przymrozkami poprzez osłanianie je włókniną ogrodniczą.

Balkony

Jeśli roślinom wrażliwym uda się przetrwać pierwsze przymrozki nocne na balkonie, to będą jeszcze długo cieszyły nasz wzrok. Rozwieszona nad roślinami włóknina ogrodnicza stanowi

Ciąg dalszy na s. 22 ➔

Aktywizacja

Robimy przetwory

Przewaga związków zasadowych powoduje, że warzywa i owoce działają zasadotwórczo, co przy spożywaniu innych produktów ma istotne znaczenie w zachowaniu równowagi kwasowo-zasadowej w organizmie człowieka. Warzywa i owoce ze względu na zawarte w nich barwniki, kwasy organiczne i związki aromatyczne decydują o wyglądzie, smaku i aromacie codziennych posiłków. Należy podkreślić, że duża zawartość w owocach i warzywach wody i błonnika oraz znikoma zawartość związków energetycznych czyni z warzyw i owoców produkty niskokaloryczne. Warzywa dodane do posiłków regulują ich wartość energetyczną, usuwając przykre uczucie głodu, gdyż masą objętościową w tych produktach jest błonnik, zapewniający uczucie sytości. Błonnik nie jest materiałem energetycznym, gdyż nie można go strawić.

Aby w okresie zimowym zabezpieczyć udział owoców i warzyw w żywieniu rodziny robimy przetwory. Znane i stosowane są następujące metody konserwowania i zabezpieczania owoców i warzyw na zimę: suszenie, pasteryzacja, kwaszenie, mrożenie i solenie.

Wśród metod utrwalania przetworów na czołowe miejsce wysuwa się pasteryzacja.

Polega na ogrzewaniu produktów w temperaturze 80-100° C w naczyniach szczelnie zamkniętych.

Podczas wrzenia wody, do której najczęściej wstawia się napełnione opakowania, wewnątrz opakowań, nigdy nie osiąga się wrzenia, ponieważ przetwory są zawsze roztworami, które wrzą w temperaturze wyższej niż 100° C.

Przetwory utrwalane metodą pasteryzacji zachowują dobre cechy surowców, z których zostały przygotowane, zyskują trwałość oraz ułatwiają zastosowanie tych produktów w żywieniu.

Okres lata i jesieni to pora dojrzewania wielu gatunków owoców i warzyw. Ich znaczenie w żywieniu polega na zaspokajaniu zapotrzebowania na witaminy, składniki mineralne, cukry i kwasy organiczne. Są one jedynym źródłem witaminy C, jak również zawierają prowitaminę A (karoten) i witaminy z grupy B.

Na jakość utrwalanych przez pasteryzowanie przetworów ma wpływ: czystość mikrobiologiczna i świeżość surowca, jak też jakość utrwalanych surowców. Czas pasteryzacji i temperatura to także ważne czynniki uzyskania dobrego efektu końcowego. Owoce pasteryzuje się krócej, warzywa dłużej. Długość okresu pasteryzacji wiąże się ściśle z jej temperaturą. Im wyższa temperatura pasteryzacji, tym długość jej trwania powinna być krótsza. Ze względu na to, że częściej na warzywach niż na owocach drobnoustroje wytwarzają swoje przetrwalniki, dlatego pasteryzacja niektórych warzyw musi być poprzedzona dodatkowym zabiegiem zwanym blanszowaniem czyli obgotowywaniem produktów.

Poniżej podaję kilka przepisów z wykorzystaniem pasteryzacji:

Kalafior /brokuł/ pasteryzowany

Kalafior lub brokuł umyć i podzielić na różyczki. Ułożyć w słoikach dodając ziele angielskie, gorczycę liść laurowy. Zagotować zalewę: 1litr wody, 1 szklanka octu 10%, 3-4 kopiate łyżki cukru i 1 płaska łyżka soli.

Gorącą zalewą zalać ułożone w słoikach kalafiory lub brokuły. Pasteryzować: kalafior 7-10 minut, brokuł 4-5. minut

Salatka w sosie pikantnym

2 duże kalafiory lub 4 mniejsze, 4 średnie kalarepki - pokroić w kostkę, 3 - 4 główki czosnku - pokroić w plasterki, 6 słodkich papryk - pokroić w kostkę

Wszystkie składniki posolić i posłodzić do smaku. Dodać: 1 litra "Ketchupu", trochę papryki sproszkowanej - słodkiej, ostrego pieprzu i ostrej papryki. 1 litr oliwy 1 litra octu 10%.

Wszystko wymieszać i odstawić na

1 godzinę, po czym jeszcze można dodać do smaku przypraw jak wyżej wędług uznania. Napełnić słoje.

Pasteryzować:

małe słoiki 15 - 30 minut

duże słoiki 20 - 40 minut

Pikle

2 kg ogórków, 4 - 5 główek czosnku, 1 kg kolorowej papryki, 1 kalafior, 1 kg marchwi, 1 kg cebuli, 1 kg małych pomidorów, 1 kg małych pieczarek.

Ogórki, marchew, cebulę, czosnek umyć, obrać, pokroić w plasterki, paprykę w kostkę.

Układać w słoikach warstwami. Ugotować zalewę: 6 szklanek wody, 1 szklanka octu 10%, 7 łyżek cukru, 1 łyżka soli. Gorącą zalewą zalać ułożone w słoikach warzywa. Pasteryzować 10 - 20 minut. ■

Wybrała i opracowała:
Zofia Sztokalińska

➔ Porady w ogrodzie

wystarczającą ochronę przed lekkimi przymrozkami.

W pierwszej połowie września możemy jeszcze pozyskiwać sadzonki pełgarnii i bluszczu.

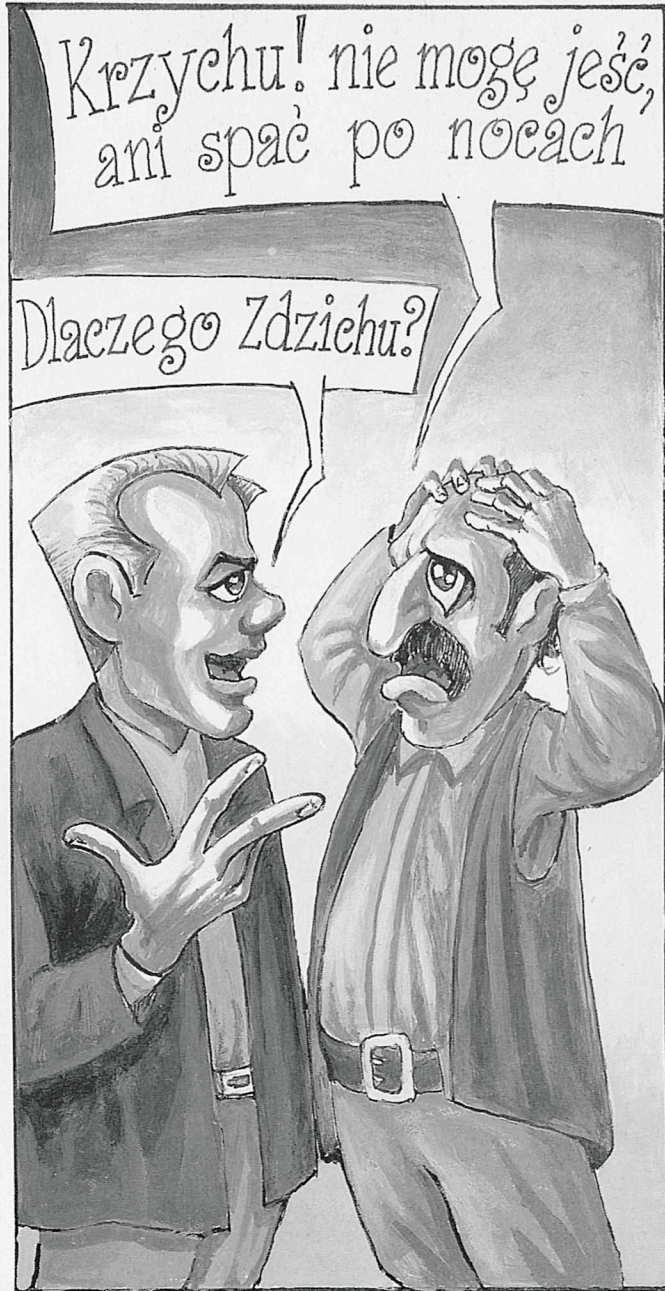
W ostatnich dniach września przenosimy z ogrodu do pomieszczeń zabezpieczonych przed mrozem wszystkie rośliny rosnące w pojemnikach. Dotyczy to zwłaszcza oleandra, agaw, niezimotrwałych juk, trzmielin i kordylin. Mimo, że akuba znosi nieznaczne przymrozki, należy ją również zabrać z ogrodu. Przed przyniesieniem rośliny do pomieszczeń należy dokładnie oczyścić ze skażonych i chorych ich części. Pomieszczenia powinny być jasne i mieć możliwość wietrzenia. ■

Teresa Wypych

KRZYCH i ZDZICH

bezpieczne plony

w ofercie **BEZPIECZNE PLONY**
szczegóły pytaj w bezpłatnej
infolinii pod numerem:

0 800 190 909

II białkopodlaskie Święto Miodu

Fotoreportaż
Mariana Katabuna

